

Examensarbete

Samhällsförändring och social hållbarhet Kandidatuppsats 15 hp

En kvalitativ intervjustudie om
gängproblematiken, med perspektiv från före detta
gängmedlemmar

- *Jag ville bli bekräftad, jag ville bli älskad, jag ville bli fruktad
för vem jag var. –Före detta gängmedlem*

Förord

Vi vill framföra ett stort tack till alla som stöttat oss i vårt arbete med denna uppsats. Ett stort tack till våra lärare och framförallt vår handledare Åke Nilsén. Vi vill även framföra ett stort tack till organisationen KRIS som deltagit med intervjuer. Samt socialarbetare och en polischef.

Nyckelord: Gängkriminalitet, manlighet, brottsförebyggande arbete, status, makt.

Abstrakt

Gängkriminalitet är ett växande problem som påverkar samhället negativt. Att förstå problematiken med gängkriminalitet och hur det ska förebyggas är svårt. Det behöver finnas tydliga vägar för hur problemet ska hanteras. För att uppnå en förståelse om vad som behöver göras och vad som ligger bakom individers deltagande i kriminella gäng behöver före detta gängmedlemmars synpunkter höras. Vår studie vill uppnå en förståelse för den verklighet som existerar för de tidigare inblandade individerna i den kriminella verksamheten. Studien vill även belysa deras syn på makt, manlighet och sökandet efter social status och ekonomiskt välstånd. För att få ett helhetsperspektiv kommer även socialarbetare och polisers syn på ämnet beröras i studien. Tidigare forskning visar att ett medlemskap i ett kriminellt gäng bygger på flera olika anledningar som exempelvis respekt och möjligheter. Tidigare forskning belyser även tillhörigheten som en faktor och maskulinitetens betydelse inom kriminella gäng. Tidigare forskningen belyser även motiven för att lämna ett kriminellt gäng vilket bland annat handlar om att andra behov har prioriterats och att individen tröttnat. Den teoretiska utgångspunkten som denna studie utgått ifrån är, Emile Durkheims begrepp, anomi utifrån hans bok *Division of labor in society* (1933) och *självordet* (1993) och samt dess vidareutveckling av Robert K Merton *On social structure and science* (1968), R.W Connells teori om *Maskuliniteter* (2008) och Sheff, J. Thomas teori om - *Sociala band, skam & stolthet* (1990). För att få fram det empiriska materialet har åtta kvalitativa intervjuer genomförts, varav fyra före detta kriminella gängmedlemmar från organisationen KRIS samt tre socialarbetare och en polis. Vi har fått fram resultat som tyder på att en avsaknad av stabila familje- och uppväxtvillkor, samt ett utanförskap, är en påverkningsfaktor på gängmedlemskap. Utifrån resultatet påvisas även att samhällets tillgänglighet och information om hur en individ hoppar av, samt åtgärder för att satsa på skolan och att undvika nyrekrytering av barn och unga är viktiga delar att fokusera på för att minska problematiken. Studien bekräftar även betydelsen av status, makt och pengar på gängmedlemmar. Det påvisas även att det brottsförebyggande arbetet är viktigt och att de bör fokuseras mer på skola, fritidsaktiviteter och föreningar.

A qualitative interview study about gang related crime, with perspective from former gangmembers.

- *I wanted to be validated, I wanted to be loved, I wanted to be feared for who I was.* -Former gangmember

Keywords: Gang crime, masculinity, crime prevention work, status, power.

Abstract

Gang crime is a growing problem that negatively affects society. Understanding the problem of gang crime and how to prevent it is difficult. There needs to be clear paths for how the problem should be handled. In order to achieve an understanding of what has to be done and what lies behind individuals' participation in criminal gangs, the voice of former gang members needs to be heard. Our study wants to achieve an understanding of the reality that exists for the previously involved individuals in criminal gangs. The study also wants to shed light on their views on power, masculinity and the search for social status and economic prosperity. In order to get a holistic perspective, social workers and police officers' views on the subject will also be touched upon in the study. Previous research shows that membership in a criminal gang is based on several different reasons, such as respect and opportunities. Previous research also highlights belonging as a factor and the importance of masculinity within criminal gangs. Previous research also sheds light on the motives for leaving a criminal gang, which is, among other things, that other needs have been prioritized and that the individual is tired. The theoretical starting point from which this study is based is Emile Durkheim's concept, anomie based on his book *Division of labor in society* (1933) and *suicide* (1993) and its further development by Robert K Merton *On social structure and science* (1968), R.W Connell's *Theory of Masculinities* (2008) and Sheff, J. Thomas *Theory of - Social Bonds, Shame & Pride* (1990). In order to obtain the empirical material, eight qualitative interviews have been conducted, of which four are former criminal gang members from the organization KRIS as well as three social workers and a police officer. We have obtained results that indicate that a lack of stable family and upbringing conditions, as well as an exclusion, is an influencing factor on gang membership. Based on the results, it is also shown that society's availability and information about how an individual drops out, as well as measures to invest in school and to avoid new recruitment of children and young people are important parts to focus on in order to reduce the problem. The study also confirms the importance of status, power and money on gang members. It is also shown that crime prevention work is important and that they should focus more on school, leisure activities and associations.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
2. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	2
2.1. SYFTE	2
2.2. FRÅGESTÄLLNING	3
3. BAKGRUND & TIDIGARE FORSKNING	3
3.1 BAKGRUND	4
3.1.1. <i>Tills alla dör</i>	4
3.1.2. <i>Makt, status & manlighetens roll</i>	4
3.1.3. <i>Drivkrafter till att lämna</i>	5
3.2. TIDIGARE FORSKNING	5
3.2.1. <i>Avhopp och medlemskapet</i>	6
3.2.2. <i>Maskulinitetens betydelse</i>	7
3.2.3. <i>Självkontroll och sociala band</i>	8
4. TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	9
4.1. DURKHEIM, E OCH MERTON, K. R- <i>ANOMI</i> (1933)	9
4.2. CONNELL, R. W - <i>MASKULINITETER</i> (2008)	10
4.3. SHEFF, J. T- <i>SOCIALA BAND, SKAM & STOLTHET</i> (1990)	11
5. METOD	12
5.5. URVAL	14
5.6. TILLVÄGAGÅNGSSÄTT	15
5.7. METODINSTRUMENTETS STRUKTUR	15
5.8. VAL AV ANALYSMETOD	16
5.9. VALIDITET OCH RELIABILITET	17
5.10. ETISKA ÖVERVÄGANDEN	17
5.11. GENERALISERBARHET	18
6. RESULTAT	19
6.1. UNDERSÖKNINGSGRUPP 1	19
6.1.1. <i>Presentation av intervjupersoner</i>	20
6.1.2. <i>Bekräftelse & utanförskap</i>	20
6.1.3. <i>Den "lätta" vägen in</i>	21
6.1.4. <i>Manlighet, status & makt -Att vara en man</i>	22
6.1.5. <i>Livshändelser ledde till avhopp</i>	24
6.1.6. <i>Betydelsen av samhällets tillgänglighet</i>	25
6.1.7. <i>Betydelsen av brottsförebyggande arbete</i>	26
6.2. UNDERSÖKNINGSGRUPP 2	27
6.2.1. <i>Presentation av intervjupersoner</i>	27
6.2.2. <i>Den "lätta" vägen in</i>	27
6.2.3. <i>Manlighet, status & maktens påverkan på gängkriminalitet</i>	29

6.2.4. Betydelsen av brottsförebyggande arbete.....	30
7. SOCIOLOGISK ANALYS.....	32
7.1. BEKRÄFTELSE OCH UTANFÖRSKAP.....	32
7.2. LIVSHÄNDELSER LEDDE TILL AVHOPP OCH VIKTEN AV SAMHÄLLELIG TILLGÅNGLIGHET.....	34
7.3. MANLIGHET, STATUS & MAKTENS PÅVERKAN PÅ GÅNGKRIMINALITET	36
7.4. BROTTSFÖREBYGGANDE ARBETE OCH TILLIT.....	38
8. AVSLUTANDE SAMMANFATTNING	40
8.1. REFLEKTION.....	41
8.2. VIDARE FORSKNING.....	41
9. KÄLLFÖRTECKNING	41
BILAGA 1.....	44
BILAGA 2.....	45

1. Inledning

I dagens samtid är det många som upplever svårigheter med att dels byta vanor eller helt byta livsstil. I dag består samhället av en stress och press som påverkar människor dagligen. Dessa faktorer kan leda till negativa konsekvenser för människor och hur de väljer att leva. Det kan också påverka svårigheten i att byta livsstil eller att bli av med ovanor. Enligt Cecilia Norrby på Svenska dagbladet, Näringsliv, beskriver hon hur det kan vara svårt att byta livsstil, även om det finns en stark längtan för förändring. I artikeln intervjuade Norrby en man som valt att lämna sin gamla karriär och börja om på nytt. Intervjupersonen beskriver hur det var svårt att säga upp sig, eftersom det kändes som att han svek sina vänner. Han beskriver att efter han sade upp sig fick han en bekräftelse från sin omgivning och fick även erbjudanden om nya uppdrag, vilka han tackade ja till. Detta menade han var sitt största misstag. För till slut satt han, åter igen i mötesrummen och längtade ut (Norrby, 2004). Denna intervju visar svårigheter i att lämna något individen är van vid, eftersom det är lätt att falla tillbaka i gamla mönster, så fort frestelserna kommer. Det gäller således att ha en plan på ett tillvägagångssätt, där hinder och svårigheter kan förekomma och således veta hur individen skall bemästra dessa.

Ovanstående exempel är bara ett av flera exempel på människor som vill eller försöker lämna något från sitt liv. Exemplet påvisar således människors svårigheter i att lämna något som är känt för en själv. Med detta påvisas också svårigheterna för kriminella individer att lämna allt som är känt för dem och istället börja leva livets lagliga väg. Enligt en forskningsrapport utförd av kriminalvården (2013) berörande ämnet, att bryta en kriminell livsstil, beskrivs det hur begreppet vändpunkt är av stor vikt inom kriminologisk livsförlopps forskning. Författarna beskriver att begreppet ofta sätts i samband med sociala institutioner, såsom arbete eller giftermål. I studien används begreppet som ett verktyg till att fördjupa förståelsen för upphörandet av den kriminella karriären. Författarna beskriver att resultatet av studien påvisar en komplexitet i vad som orsakar vändpunkten och menar att denna process kan innefatta en rad händelser som är knutna till varandra och således vara beroende av det sociala sammanhanget. Författarna trycker på vikten i att inte dra förhastade slutsatser om vad vändpunkten kan innebära och att det oftast inte handlar om en specifik vändpunkt, som föranleder förändring. De menar att det oftast handlar om flera sammankopplade händelser, som leder till livsförändringar (Kriminalvården, 2013).

Studien från kriminalvården syftar också till att undersöka de påverkansfaktorer som fängelsestraff kan ha på individer, både direkt och indirekt. Något som förekommer ett flertal gånger är begreppet stigmatisering. Detta beskriver författarna som ett återkommande problem för återintegrering i samhället och förutsättningen att kunna lämna sitt kriminella liv. De förklarar nämligen hur konsekvenserna av ett fängelsestraff både kan vara ekonomiska, sociala och av stigmatiserande karaktär. Författarna påvisar även hur stigmat genomsyrar och har en stor inverkan på individernas livsmöjligheter och villkor över tid. Stigmat kan uppvisas genom grannar och arbetsgivare. Omgivningens reaktioner ger därmed individen inget annat

val än att anpassa sig, vilket görs genom att flytta, söka alternativa inkomstkällor och begå brott. Alltså faktorer som tämligen bör undvikas, om intentionen med fängelsestraffet är att återintegrera individen till det traditionsenliga samhället (Kriminalvården, 2013).

Med bakgrund till ovanstående resonemang, går det inte att undgå de svårigheter som finns med att byta livsstil och speciellt för kriminella som vill hoppa av. Det finns således en rad avhopparverksamheter, som arbetar med att hjälpa kriminella avhoppare till ett hederligt liv. Detta görs dels genom en mängd avhopparprogram, men även genom bestående tillgänglighet hos verksamheterna. En av alla verksamheter är KRIS (Kriminellas Revansch I Samhället). Kris huvuduppdrag är att stödja avhoppare i att undvika droger och kriminalitet, för de som frigivits från fängelset. De gör detta genom att erbjuda socialt nätverk, som är drogfritt och hederligt (KRIS.a.se).

Orsaken till fortsatt gängvård och brottslighet kan orsakas av en rad faktorer som ofta samspelar med varandra och kan vara en komplex fråga. I artikeln, *Extremt mansideal bakom gängvårdet*, skriven av Johan Frisk, via Forskning.se (2021) skriver Frisk att den hårda manligheten och machokulturen som återfinns inom gäng, inte sällan orsakas av ett stort utanförskap. Han menar att det är det upplevda utanförskapet i ung ålder som bidrar till att människor ansluter sig eller rekryteras till gäng. Gänget ses som deras familj, vilka de gör allt för. De bristande egenskaper dessa individer har, kompenseras med våld och en hård karaktär, vilket påskyndar processen till extrema mansideal, där våld och makt är av högsta prioritet (Frisk, 2021).

2. Syfte och frågeställning

2.1. Syfte

Studien syftar till att undersöka och skapa en viss förståelse för verkligheten som existerat för före detta gängmedlemmar. Studien vill även undersöka svårigheter som kan uppstå vid avhopp av kriminella gäng. Studien lyfter både före detta gängmedlemmars syn på ämnet, samt socialarbetares och polis syn. Detta görs dels för att få ett helhetsperspektiv på svårigheterna som kan förekomma vid avhopp och dels för att lyfta bådars perspektiv på vilka hjälpmedel och åtgärder som kan vara nödvändiga för att hantera gängproblematiken och minska gängkriminaliteten.

Ur ett sociologiskt perspektiv är det här ämnet relevant att undersöka, eftersom det berör mer än den enskilda individen. Ämnet berör således människors säkerhet, trygghet och livsvillkor. Gängkriminaliteten berör inte endast de enskilda individerna utan berör även samhällets sociala sammanhållning. För att uppnå ett hållbart samhälle med trygghet och säkerhet i fokus, krävs även före detta gängkriminellas perspektiv på vilka åtgärder som kan vara nödvändiga. Den sociologiska ståndpunkten påvisas även genom att skapa ett

helhetsperspektiv för samhällsproblemet genom ett omfattande empiriskt material. Trots två perspektiv, utgår studien från före detta gängmedlemmars erfarenheter och livsvärld.

2.2. Frågeställning

För att besvara studiens övergripande syfte har fyra frågeställningar formulerats för att få en fördjupad förståelse av ämnet, genom att belysa före detta gängmedlemmars upplevelser och kunskaper samt skapa ett perspektiv utifrån socialarbetare och poliser. Frågorna som kommer behandlas är följande:

- Vilka drivkrafter kan ha betydelse för att vilja eller kunna lämna kriminella gäng?
- Vilken effekt kan faktorer som makt, status och manlighetsnormen ha på kriminella handlingar?
- Hur arbetar några socialarbetare och en polis med gängproblematiken och vad anser några före detta gängmedlemmar att det bör fokuseras mer på?
- Vilka orsaker och riskfaktorer kan ligga bakom individens inblandning i kriminella gäng, utifrån socialarbetares, polisers och före detta gängmedlemmar?

3. Bakgrund & tidigare forskning

I följande avsnitt presenteras bakgrund och tidigare forskning om gängkriminalitet. Avsnitten fördjupar sig i både specifika händelser, men lyfter även fram relevanta fakta, som kan vara verktyg för att kunna öka förståelsen för problemet. Kommande artiklar och dylikt lägger även fokus på studiens huvudfrågeställningar och förhåller sig väl till de studiens övergripande syfte.

I det första temat *Tills alla dör* presenteras bakgrunden till problematiken kring gängkriminalitet. Först presenteras boken *Tills alla dör*, skriven av Diamant Salihu (2021/2022) för att beskriva det stora gängkriget som har pågått och pågår i Stockholmsförorter. Boken presenterar en fördjupad förklaring om vad som händer bakom nyhetsrubrikerna. Temat frambringar således konkreta exempel för att förtydliga problematiken med gängkulturen och är därför relevant för vår studie. Tema 2 handlar däremot om makt, status och manlighetens roll, för att påvisa dess betydelse inom gängkulturen och hur manliga ideal kan sättas i perspektiv till gängutvecklingen. Där beskrivs makt och manlighet utifrån kriminalvårdens artikel *Vägen ut ur gänget om manlighet, broderskap och svikna förhoppningar* (2019), för att således få en fördjupad förståelse kring ämnet. I tema 3, *Drivkrafter till att lämna*, beskrivs det utifrån kriminalvårdens forskningsresultat, vad som krävs för att kunna hoppa av det kriminella gänget och återintegreras i samhället. Eftersom studiens övergripande ämne behandlar, anledningar för att vilja eller kunna hoppa av gäng, så faller detta tema naturligt in i studiens utformning.

3.1 Bakgrund

3.1.1. Tills alla dör

I boken *Tills alla dör* skriven av Diamant Salihu (2021/2022) beskriver han gängkriminaliteten i Stockholm, som medierna beskriver som Rinkebykonflikten. Salihu beskriver konflikten som ett av de största gängkrigen i Stockholm. Gängkonflikten uppstod ur ett mord som senare ledde till en konflikt mellan två gäng (Salihu, 2021/2022).

Rinkebykonflikten visar en så kallad uppmärksamhetsekonomi som Salihu benämner det som, där det finns en statusjakt som involverar misshandel och kändisskap på sociala medier. Det beskrivs att dessa unga män som var med i den så kallade konflikten, i många fall har somaliskt ursprung och varit barndomsvänner. Det beskrivs att dessa män lever i en förlorad generation med utanförskap, som ser döden som vägen ut. Författaren beskriver en händelse där folk protesterade vid Rinkebys torg några dagar före julafton 2016. Där låg fokuset på att människor skulle lägga ner sina vapen. Under dessa protester diskuterades det även om satsningar och konkreta förslag som hade behövts. Under medierapporteringen lyfts dock endast talare som kallat socialtjänsten för rasistiskt och politiker för smuts. Därigenom förskjuts fokuset från den egentliga frågan, det dödliga våldet, till enskilda åsikter. Sammanfattningsvis beskriver boken samhällets svek och dess subkulturer som bildats i jakten efter social och ekonomisk status. Det beskrivs även att integrationen har misslyckats och prioriteringarna och hjälpmedlen inte har varit tillräckliga (Salihu, 2021/2022).

3.1.2. Makt, status & manlighetens roll

Kriminalvården beskriver att de senaste årtionden har forskare inom kriminologin belyst maskulinitet och kön som en viktig del i att förstå hur kriminaliteten utvecklats. Utifrån statistik är det framförallt män som står för den största delen av den ökade brottsligheten. Utifrån en forskning och utvärdering av Kriminalvården, *Vägen ut ur gänget om manligheter, broderskap och svikna förhoppningar* (2019), beskrivs det att männens gängtillhörighet kan vända känslor av underlägsenhet till känslor av makt och bemästring av livet. De beskriver utifrån Mclean & Holligan (2018), att manligheten i gäng är relaterad till hårdhet, ära, tuffhet och rykte. Genom dessa gäng skapar sig männen respekt och makt genom våld, vilket ger nytta i gängsammanhang (Kriminalvården, 2019).

Utifrån deras studie nämner de även att de män som deltar i gäng har i flera fall upplevt en uteslutning från samhället, på grund av familjens socioekonomiska svårigheter. Det beskrivs även att samhällets hjälpmedel för att möta dessa behov har varit för svaga. Flera av männen i studien har även haft en otrygg uppväxtmiljö, där vissa blivit separerade från sina familjer eller blivit tvångsomhändertagna. På grund av omständigheterna har en del av männen försökt bemästra livet på egen hand och skolgången har i många fall varit komplicerad för individerna i fråga. Det beskrivs att på grund av ensamheten de unga männen upplevt, har de dragits till de äldre männen i området som dedikerat sig till drogförsäljning. De nämner att på grund av otryggheten i deras liv har de sökt sig till andra sammanhang, där de kunnat uppleva en större acceptans och tillhörighet (Kriminalvården, 2019).

3.1.3. Drivkrafter till att lämna

Kriminalvården skriver att det krävs ett nytt livssammanhang för att kunna lämna gänglivet. De beskriver att vid avhopp kan det i flera fall vara så att andra livsmål krockar med det kriminella livets mål och har därmed svårt att sammanföras. Dessa livsmål kan exempelvis vara att ta ansvar för barn eller att ha en partner som i sin tur skapar nya mål (Kriminalvården, 2019).

Kriminalvården nämner utifrån deras forskningsresultat att individers attityder och inställning måste förändras först innan sociala förändringar får verkan och individen kan lämna det kriminella livet bakom sig. Det krävs en personlig förändring som i många fall inte är enkel. Individens egen vilja är en stark nyckelkomponent för att kunna förändra tankemönster som funnits i individens liv. Att lämna det kriminella gänget handlar inte bara om att göra sig av med brottsligheten utan det handlar även om att lämna sin grupptillhörighet och sin sociala identitet. I många fall är gäng inte bara en organisation utan består även av gemenskap och broderskap, som är knuten till olika förhoppningar. Vanligtvis är våld och hot de medel som används för att skydda sitt eget gäng. Hoten kan även komma från sina egna gruppmedlemmar och vid lämning av gänget handlar det om att överväga de risker och hot som kan uppstå. Vid avhopp kan det även uppstå hot från utomstående gäng och då saknas skydd från sitt eget tidigare gäng (Kriminalvården, 2019).

Kriminalvården tar upp förslag för vidareutvecklingar till stöd av Exit-processer för gängmedlemmar. De beskriver exit som en process, som innebär att individens sociala sammanhang och tankar ingår i en förändringsprocess. Det beskrivs att återkommande gruppkonferenser kan vara värdefulla vid avhopp, som exempelvis involverar socialtjänst, kriminalvård, frivilliga stödverksamheter och den enskilde. Exempelvis beskrivs att det hade varit bra om frivården i samverkan med övriga aktörer hade ordnat boende på andra orter för individerna, där de kan bygga upp sitt liv på nytt med hjälp av stödjande strukturer. Det beskrivs att det även är viktigt att ha tillitsfulla relationer till både stödpersoner och andra personliga relationer för att lyckas. Exempelvis föreslår Kriminalvården en nära personkontakt, som kan stödja personen i sin resa ut från gänget (Kriminalvården, 2019).

3.2. Tidigare forskning

I den andra delen presenteras tidigare forskning och tidigare studier om gängkriminalitet. Kapitlet är uppdelat i tre olika teman. Det första temat innefattar betydelsen av ett gängmedlemskap och hur det även kan gå till vid avhopp. Nästkommande tema behandlar delar som berör maskulinitet och vilken betydelse och roll det kan ha på gängkriminalitetens utbredning. Det tredje temat redogör för hur självkontroll relaterat till gängbrottslighet kan ha betydelse för gängutvecklingen. Temat berör också vilken betydelse sociala band har för hur gängkriminalitet utvecklar sig och/eller består. Eftersom studiens frågeställningar berör både makt, status och manlighet, drivkrafter till att hoppa av, riskfaktorer och orsaker till inblandning i gäng och åtgärder för att minska gängbrottsligheten, så relateras dessa teman väl till studiens syfte och frågeställningar, som en del av studiens ramverk.

De utvalda forskningsartiklarna har likheter med vår studie genom att de belyser gängproblematiken, både utifrån varför individer väljer att lämna gäng, vad som krävs för att lämna, manlighetens roll och sociala bandens betydelse. Däremot skiljer sig vår studie från dessa, då vi både undersöker före detta gängmedlemmars syn på ämnet samt socialarbetare och en polis syn. Detta gör att vår studie får en översiktlig bild på vad exempelvis både före detta gängmedlemmar och socialarbetare samt poliser anser sig krävas för att minska gängproblematiken och vad som kan vara svårigheter i processen.

3.2.1. Avhopp och medlemskapet

I artikeln, *Motives and methods for leaving the gang: Understanding the process of gang desistance* (2011) skriven av David C. Pyrooz och Scott H. Decker, undersöker de processerna för att lämna ett kriminellt gäng. För att undersöka detta har de samlat information från 84 tidigare gängmedlemmar i Arizona. Pyrooz och Decker nämner att de krafter som driver personer att gå med i kriminella gäng är skydd, respekt och möjligheter för drogförsäljning. Däremot är motiven annorlunda när det gäller att lämna gänget. Där är motivet oftast relaterat till att personen tröttnat på gänglivet, har en vilja att undkomma våld samt att arbets- eller familjeansvar blivit en högre prioritet.

John Leverso och Ross L. Matsuega undersöker i deras artikel, *Gang Organization and Gang Identity: An Investigation of Enduring Gang Membership* (2019) frigörelsen från gatugäng och utvecklar en teoretisk ram för bestående gängmedlemskap baserat på gängorganisation och gängidentitet. Leverso och Matsuega nämner att en stark gängidentitet ger medlemmen en känsla av självvärde, vilket innebär att gäng som ger en känsla av betydelse, respekt och tillhörighet framkallar en stark identifikation med gänget. Den starka gängidentiteten skapar även engagemang för gruppen, vilket bidrar till att medlemmen värdesätter gänget och aktiviteterna de utför. Författarna nämner att gänget leder till en känsla av stolthet och självkänsla, när de värderar gänget högre än utomstående grupper.

I artikeln, *Good Lives Model and street gang membership: A review and application* (2020) skriven av, Jaimee S. Mallion och Jane L. Wood, granskar de litteraturen kring Good Lives Model. Författarna skriver bland annat att gängmedlemmarna försöker säkra samma primära varor som icke brottslingar, men på grund av att hinder uppstått i deras liv försöker de uppfylla dessa genom att engagera sig i kriminella gäng. De nämner att det är viktigt att hjälpa gängmedlemmar att uppnå ett meningsfullt liv genom prosociala medel och i slutändan minska behovet av att engagera sig i gäng. Good Lives Model syftar till att minska risker och förbättra interna kapaciteter, exempelvis att utveckla färdigheter och värderingar samt externa kapaciteter, som exempelvis möjligheter, stöd och resurser. Modellen vill även möjliggöra utvecklingen och tillfredsställandet av ett meningsfullt liv.

Pyrooz och Decker nämner att gängmedlemskap verkar inom tre nyckelprocesser i livsförloppet, uppkomst, kontinuitet och förändring. Utifrån resultatet nämns att icke fientliga metoder och push motiv var den vanligaste responsen vid lämning av gänget. Däremot nämner författarna i resultatet att det inte är ovanligt att uppleva ett fientligt avsteg från

gänget, även om de flesta gängmedlemmarna gick därifrån utan våld (Pyrooz&Decker, 2011). Liverso och Matsuega nämner att individer med starka gängidentiteter tenderar att stanna kvar längre i gänget än de som inte tenderar lika starkt. De nämner den sociala identitetsteorin, vilket antar att gängidentiteter utvecklas genom en serie av jämförelser. Exempelvis jämför de gänget med utomstående grupper, där medlemskap är en möjlighet. När personen upplever utgruppen som mer säker, pålitlig och mer kapabel att möta dess behov, kan personen antingen försöka förbättra ingruppen, alltså gänget eller gå med i utgruppen. Exempelvis kan processen, att gifta sig, bidra till att medlemmen lämnar gänget. Personen anser då att detta tillgodoser dess behov mer, än att vara medlem i gänget.

Pyrooz och Decker förklarar att svårigheten som kan uppstå för att lämna gäng kan ofta beror på att medlemmarna i gänget kan bo i grannskapet, vara vänner eller också släktingar. Att bryta dessa band är ofta en svår process, då relationerna mellan gängmedlemmarna kan ha existerat redan innan gängets uppkomst, menar författarna. Författarna påvisar att upphörande av gängmedlemskap innebär även kognitiva förändringar eller identitetsförändringar, samt omstrukturerade rutinaktiviteter. Författarna betonar att det inte är enkelt att bara lämna gänget (Pyrooz&Decker, 2011).

3.2.2. Maskulinitetens betydelse

I studien, *From the Hood to the Home: Masculinity Maturation of Chicago Street Gang Members* (2021), skriven av John Liverso och Chris Hess, undersöker de förändringar i maskulinitetens praxis över tid. Detta gjordes genom att intervjua 29 före detta gängmedlemmar och genom att de fick höra deras livshistorier. Syftet med studien var enligt författarna att över tid undersöka och förstå varför gatugång är viktiga för maskulinitets praxis. Författarna utvecklade begreppet, maskulinitetsmognad, vilket liknar en process av kognitiv transformation, samtidigt som personen avstår från kriminell handling (Liverso & Hess, 2021).

Författarna betonade hur tidigare forskning ofta skildrar gängmaskulinitet som något som endast omfattar våldsamt beteende och eller tenderar att fokusera på den farliga delen av berättelsen. I den här studien ville därför författarna byta fokus och fokusera på den viktiga delen i utvecklandet av sin maskulinitet. Författarnas analys visade att uppfattningarna om maskulinitet var centrerade och stereotypiska. Exempelvis måste respekt förtjänas och betalas, rättfärdighet kommer av att vara rättfärdig i sin handling och integritet betyder att hålla sitt ord. Dessa ideal överensstämde under intervjupersonernas hela livslopp, men sättet att göra maskulinitet förändrades tiden efter gänget. De nämnde även att intervjupersonernas identitet som gängmedlem förblev en del av deras vuxna maskulinitet. Studien speglade även sättet som män åstadkom sin maskulinitet. Resultatet av studien utmynnade i att, medan uppfattningarna och normerna om maskulinitet förblev detsamma, förändrades innebörden av det hos individerna. Författarna skriver att konventionella institutioner, såsom barn, familj och arbete, blev en högre prioritet än gänget. Sammantaget, påvisar författarna att alla

intervjupersoner baserade dess medlemskap på meningen om vad det innebär "att vara man" (Leverso & Hess, 2021).

Författarna förklarade hur upprätthållandet och skapandet av maskulinitet kan påverka den önskan som finns om en hegemonisk maskulinitet. Det som kan hindra detta är enligt författarna maskulinitetsdilemman. De påvisade att sociala grupper, exempelvis gäng, hjälper till att lindra dessa dilemman. Detta görs genom att tillägna sig en social grupp, som överensstämmer med individens egna värderingar om sin egen önskade hegemoniska maskulinitet (Leverso & Hess, 2021).

3.2.3. Självkontroll och sociala band

Leverso och Matsueda beskriver att det inte är endast den starka gängidentiteten eller medlemskapet som är orsaken till brott. De beskriver utifrån teoretikern Frederic Milton Trasher att gängorganisationen bedrivs av ett målinriktad beteende med skiftande interna roller. Författarna nämnde att medlemskap skiftar från dag till dag och att det inte finns någon obligatorisk närvaro och att medlemmarna saknar sociala färdigheter (Leverso & Matsuega, 2019).

Leverso och Matsuega nämnde att studier som testat förhållandet mellan självkontroll och gäng visat att gängmedlemmar har lägre självkontroll än icke-gängmedlemmar. De har även via studier visats att låg självkontroll förutsäger hur central individen är i gängets aktiviteter. Utifrån deras resultat nämnde de att individuella egenskaper som låg självkontroll är ett viktigt förklaringsbegrepp för att förstå gängkriminaliteten. Däremot nämnde de att gängmedlemskapet inte bara grundar sig i att få utlopp för sin aggressivitet utan att de även samlas för den starka gängidentiteten och de sociala band som finns inom gänget (Leverso & Matsuega, 2019).

I artikeln *Understanding Gang Membership and Crime Victimization Among Jail Inmates: Testing the Effects of Self-Control* (2010) skriven av Kathleen A, Fox, Jodi Lane och Ronald L. Akers undersöker de faktorerna relaterade till gängmedlemskap. Studien byggde på tidigare forskning och undersökte gängmedlemskap och självkontroll genom anonyma enkäter från 2414 fängelsefångar från olika fängelser i Florida, USA. Författarna undersöker sambanden mellan brottsoffer och låg självkontroll. De förklarade att forskare visat att låg självkontroll inte bara förklarar variationerna i kriminellt beteende utan är även en viktig faktor relaterad till brottsoffer. Exempelvis förklarade de att personer med låg självkontroll och impulsivt beteende kan vara mer benägna att engagera sig i farligt och äventyrligt beteende, utan att överväga dess negativa konsekvenser (Fox, Lane & Akers, 2010).

Fox, Lane och Akers skrev att författarna Gottfredson och Hirschi (1990) hävdade att självkontroll etableras under barndomen och förblir stabil under livet, vissa av deras bevis i resultatet tyder dock på att detta kan varieras över tid. De undersökte även orsakssambandet mellan medlemskap i gänget och att vara offer. Däremot kan det möjligtvis vara så att

respondenternas upplevelser av utsatthet för brott, varit en motiverande faktor till att gå med i kriminella gäng, vilket kan ha lett till ytterligare utsatthet (Fox, Lane & Akers, 2010).

4. Teoretiska utgångspunkter

I följande kapitel redogörs det för tre teorier, som används som stödmaterial för analysdelen och som relateras väl till studiens syfte och frågeställningar. Teorierna valdes med utgångspunkt i de teman som lokaliserats i det insamlade intervjumaterialet. De teorier och begrepp vi valt är anomi av Emile Durkheim och dess vidareutveckling av Robert K. Merton, maskulinitetsteorin av R.W Connell och teorin om sociala band, skam och stolthet av Sheff J. Thomas.

Studiens generella syfte är att undersöka och fördjupa förståelsen för verkligheten som existerat för individer som varit en del av gängkriminalitet och även förstå gängkriminaliteten utifrån ett samhällsligt helhetsperspektiv. Med hjälp av begreppet anomi kan vi undersöka om otydliga gränser och normer kan vara en avgörande utlösande faktor för gängkriminalitet. Mertons utveckling av anomi begreppet fokuserar på avvikande beteendet och kriminella handlingar, medan Durkheims anomiteori fokuserar på normupplösning och hur det påverkar människor till att må psykiskt dåligt. Med hjälp av teorin om anomi kan vi undersöka om anomi kan vara en av flera underliggande faktorer till gängkriminalitet och hur detta hade kunnat begränsas med förebyggande åtgärder.

Thomas. J Sheff (1990) utvecklade begreppet sociala band och föranledde resonemang till begreppen skam och stolthet. Sheff belyser sociala band, skam och stolthet som viktiga komponenter vid studier av kriminella grupperingar. Sheff beskriver hur starka och svaga sociala band har påverkan på människors livsval och tankemönster, som också speglar upplevelsen av skam eller stolthet (Sheff, 1990). Dessa påverkansfaktorer som Sheff upplyser om, är verktyg och resonemang som vi anser kan hjälpa oss i att finna fler faktorer som påverkar gängkriminalitetens utveckling och därför har vi valt denna teori.

Studien syftar också till att undersöka manliga ideal som återfinns inom gängkulturen, som även relateras till makt och status. Därför har teorin om maskuliniteter, skriven av R.W. Connell (2008) valts. Connell undersöker manliga ideal och hur dessa påverkas av yttre och inre faktorer. Framförallt lyfter Connell mannens strävan att uppnå status och dominans (Connell, 2008). Dessa element faller således naturligt in i delar av studiens syfte och frågeställningar, som riktar fokus på att undersöka maskulinitetens roll och ideal inom gängkulturen.

4.1. Durkheim, E och Merton, K. R- *Anomi* (1933)

I boken *Division of labor in society* (1933) och *själv mordet* (1993) utvecklar och beskriver Emile Durkheim begreppet anomi. Durkheim beskriver att anomi är ett tillstånd där normerna är otydliga och saknar riktning. Durkheim beskriver i sin bok *Division of labor in society* (1933) att samhällen som präglas av organisk solidaritet fungerar ungefär som människans organ. Försämras ett organ sätter det samhället i en obalans, vilket leder till anomi. Han beskriver begreppet anomi som laglöst/ normlöst (Durkheim, 1933).

Durkheim fördjupade och utvecklade begreppet anomi i hans studie om *själv mordet* (1993). Där beskriver Durkheim att anomi är ett socialt tillstånd där moraliska, sociala eller religiösa normer är på väg att försvagas eller är upplösta. Vid otillräcklig effektivitet i samhällets sociala band leder de till en individuell motsättning till social solidaritet och en hög självmordsfrekvens. Han beskriver att anomi uppstår då människans drömmar och visioner sträcker sig bortom vad hen är förmögen att uppnå, alltså att drömmarna och målen inte är realistiska att uppnå. Människan kan alltså enligt Durkheim inte sätta sina egna gränser för dess behov och begär på grund av att det inte finns en naturlig kontroll i förhållandet mellan möjligheterna och tillfredsställelsen av individens behov. Om det finns otydliga och få normer i samhället finns chansen att människan blir olycklig, det behövs tydliga normer som styr människors handlingar enligt Durkheim. Anomi kan uppstå när människor flyttar, skaffar ett nytt jobb eller förlorar sina vänner eller partner (Durkheim, 1993).

Sociologen Robert K Merton har även vidareutvecklat begreppet anomi i hans strainteorin i boken *On social structure and science* (1968). Merton utvecklade anomi till strainteorin. Merton såg att människor i den amerikanska kulturen strävade efter medelklassens ekonomiska och sociala status, däremot har alla amerikanska medborgare inte likadana förutsättningar för att kunna uppnå bättre socioekonomisk status. När individer inte har tillräckliga medel för att nå sina mål, anser Merton att anomi och avvikande beteende kan uppstå. När samhället ställer höga krav på individer utan medel eller känslomässigt stöd blir det svårt att nå målen.

Enligt Merton finns det olika vägar till framgång, en illegal väg och en laglig väg. Individer med de sämsta förutsättningarna har svårt att nå den moraliskt rätta vägen till framgång och söker då efter egna medel för att nå målen och detta kan exempelvis vara genom kriminalitet. Dessa medel kan exempelvis vara narkotikabrott för att utveckla förutsättningarna att nå medelklassens livsmål (Merton, 1968).

4.2. Connell, R. W -Maskuliniteter (2008)

I boken *Maskuliniteter* skriven av R.W. Connell (2008) beskriver Connell begreppet genusregim, vilket är de genusedmönster som finns inom samhällets institutioner som arbetsplatser, skolor och inom familjen, vilket förklarar de genusedroller som finns inom varje intuition. Genusedregimerna stämmer oftast överens med genusedordningens hierarkier, däremot kan de gå före i förändringen av genusedordningen eller avvika. Positionerna i genusedordningen kan förändras över tid, då de är dynamiska. Genusedrelationerna behöver inte endast förmedlas

via relationer via män och kvinnor utan kan även förmedlas via internet och tv. Maskulinitetsidealen är inte något som uppnås på en individuell nivå utan den bygger på, och skapas av relationer mellan individer i en konstant förändring, menar Connell. Alltså uppstår det enligt Connell i ett kollektivt samband mellan institutionell makt och kulturella ideal. Connell beskriver utifrån livshistorier från unga män med gemensam arbetarklassbakgrund, att det konstrueras en maskulinitet av dess svaga position på arbetsmarknaden. Maskuliniteten bygger på en överdrift av maskulina konventioner, bland annat genom våldshandlingar eller brott. Connell beskriver denna maskulinitet som skapas i en marginell klassituation för protestmaskulinitet. Alltså innebär det att kriminalitet och våld är en resurs för att försöka erhålla en hegemonisk maskulinitet eftersom makt inte kan åstadkommas genom arbetskarriär eller genom akademisk kunskap (Connell, 2008).

Connell beskriver även maskulinitetens sammansättning genom att dela in maskulinitet i fyra kategorier: delaktighet, hegemonisk, underordnade och marginalisering. Hegemonisk maskulinitet innebär enligt Connell ett manligt ideal. Det här idealet kännetecknas av en dominerande kultur, där genusrelationer skapas av dominans. Det manliga idealet påvisar mäns högre makt, status och dominans över andra människor. Enligt Connell finns det därmed en strävan att uppnå denna hegemoniska maskulinitet. Underordnad maskulinitet innebär å andra sidan, enligt Connell, att män som inte lever upp till den hegemoniska maskuliniteten hamnar i en underordnad position. Män som anses vara underordnade är exempelvis homosexuella män, män som anses vara fega, töntiga eller vara mammas pojke. Enligt Connell leder alltså icke acceptabla egenskaper, som inte anses tillhöra den hegemoniska maskuliniteten, till mäns underordning i genushierarkin. De som enligt Connell är delaktiga i den hegemoniska maskuliniteten erhåller den patriarkaliska utdelningen utan risker och spänningar. Connell beskriver att de som är delaktiga inte behöver bevisa sig och ta del av våld. De respekterar sina fruar och överlämnar sin lön till familjen, men är trots det delaktiga i patriarkatets utveckling (Connell, 2008).

Som nämnts tidigare innefattar hegemonisk maskulinitet att inneha en viss makt. Begreppet kan även förklara mannens utövande av makt, enligt Connell. Connell påvisar dock att makt inte framställs genom utövande av våldshandlingar. Makt spelar således en central roll inom Connells maskulinitetsteori, på grund av den relation makt står till patriarkatet och kvinnans sociala underordning. Connell konstaterar även att maktspelet inte bara pågår mellan män och kvinnor utan även mellan mansgrupper. På grund av viljan att uppnå hegemonisk maskulinitet, menar Connell att det finns en rädsla att bli underordnad och minska sin makt, därför pågår ett ständigt arbete för att bibehålla sin position i samhället och i gruppen. Connell anser att det går att förstå varför män dominerar i kriminella våldshandlingar utifrån den hegemoniska maskuliniteten. Våldet används enligt Connell för att upprätthålla sin position och även försvara positionen när den utmanas (Connell, 2008).

4.3. Sheff, J. T- Sociala band, skam & stolthet (1990)

Thomas Sheff skriver om teorin om sociala band, skam och stolthet i sin bok *Microsociology – Discourse, Emotion, and Social Structure* (1990), där han påvisar sociala band som en

komponent att ta i beaktande vid studier av kriminella grupperingar. Sociala band har enligt Sheff två poler, där sociala band antingen kan upplevas som starkt eller svagt. Den förstnämnda kännetecknas enligt Sheff av ett jämviktstillstånd mellan närhet och avstånd, vilket skapar trygga sociala band. Sheff påvisar således att starka och trygga sociala band definieras av att kunna balansera gruppens behov, men även individens behov. Denna betydelse, menar Sheff syftar till att kunna umgås med andra som är annorlunda än sig själv (Sheff, 1990).

Vid den andra polen, står de svaga sociala banden. Dessa band syftar till att individerna är separerade, isolerade och gruppens behov har mindre betydelse. Sociala band inom familjer, menar Sheff däremot kan reflekteras på olika sätt. Sheff menar att det således finns familjer där lojalitet innebär likstämighet med de övriga familjemedlemmarna, där individen kan upplevas bli förrådd om en medlem väljer att gå en alternativ väg som skiljer sig från övriga medlemmar. Det finns dock ytterligare en aspekt av familjens sociala band, menar Sheff. Det finns alltså familjer där de sociala banden är för lösa eller för svaga och där gruppens behov och samhörighet betyder ingenting. Detta menar Sheff bidrar till att medlemmarna blir separerade, individualiserade och isolerade (Sheff, 1990).

Sheff talar även om stolthet och skam i likställighet med vad som anses vara ett svagt respektive starkt socialt band. Sheff menar att stolthet signalerar ett intakt socialt band till skillnad från hur skam signalerar ett hotat. Sheff beskriver hur stolthet och skam är högst ledande egenskaper hos människan för att förstå när band är hotade respektive trygga. Sheff menar därmed hur skam, exempelvis projiceras fram av social övervakning av jaget, som sker i relation till gruppen. Stolthet framhävs däremot genom att individens beteende bekräftar eller överträffar övriga medlemmars förväntningar, menar Sheff (Sheff, 1990).

5. Metod

I detta kapitel kommer val av metod redovisas. Metodansatsen och för- och nackdelar kring vårt metodval kommer att redogöras. Vidare beskrivs tillvägagångssättet och metodinstrumentets struktur. Därefter presenteras val av analysmetod. Utöver dessa redogörs det för studiens validitet och reliabilitet, samt etikens grundprinciper vid utförande av intervjustudier. Till sist redogörs det för studiens generaliserbarhet.

5.1. Val av metodansats: Kvalitativ forskningsmetod

I den här studien om gängkriminalitetens problematik och utifrån studiens övergripande frågeställningar har kvalitativ intervjumetod nyttjats som verktyg för att utvinna önskade resultat. I boken *Tolkning och reflektion* (2017) skriver Mats Alvesson och Kaj Sköldberg att för att använda kvalitativ metod krävs det studier utifrån studie-subjektets perspektiv (Alvesson & Sköldberg, 2017). Detta är en anledning till varför denna metodansats valts, för den här typen av studie. Alvesson och Sköldberg skriver att kvalitativ forskning står i relation

till omvärlden som kontext. Dessutom beskriver de hur den bland annat består av tolkningar och materiella praktiker. Dessa praktiker beskriver författarna, kan bestå av fältarbete, intervjuer och inspelningar. Kvalitativ forskning får således en tolkande och naturalistisk syn på världen. Alvesson och Sköldberg beskriver vidare hur kvalitativa forskare studerar subjekt i dess naturliga habitat och försöker således tolka och förstå fenomen. Med bakgrund till detta förstärks resonemanget till varför kvalitativ intervjumetod valts, eftersom studiens grundläggande syfte är att intervjua, förstå och tolka de före detta gängmedlemmarnas livsvärld och verklighet samt socialarbetares och polisens syn på ämnet (Alvesson & Sköldberg, 2017).

5.2. Metodansats: Hermeneutik

Studien tar avstamp ur hermeneutiken, som ett sätt att tillämpa förförståelse och dess föränderliga egenskaper under forskningsprocessen. Alvesson och Sköldberg beskriver hur hermeneutikens grundpelare lägger sitt fokus på att text-tolka och översätta det insamlade materialet. Huvudtemat som hermeneutiken utgår ifrån har också enligt Alvesson och Sköldberg sina rötter i att meningen hos en del endast kan förstås om den sätts i samband med helheten. Detta resonemang för författarna vidare till den så kallade hermeneutiska cirkeln, det vill säga, delen kan endast förstås ur helheten och helheten endast ur delarna. Idag beskrivs denna cirkel däremot som en spiral. Författarna menar att personen börjar i någon del och sätter den i samband med helheten, som således uppdragas, därefter återgår personen till den studerande delen. Syftet med denna ansats är, enligt Alvesson och Sköldberg att successivt borra sig in, genom att växla fokus mellan del och helhet. Resultatet av detta arbete bidrar till en fördjupad förståelse av bådadera (Alvesson & Sköldberg, 2017).

Med bakgrund till studiens frågeställningar utförs studien lämpligast med hjälp av kvalitativa intervjuer, därför anses hermeneutiken vara en lämplig metodansats. Vid tolkning av resultatet kommer således hermeneutiska verktyg att användas för att på bästa sätt fördjupa förståelsen och tolka det insamlade materialet.

5.3. Metodval: För- och nackdelar

Vid valet av metod baseras valet av kvalitativ semistrukturerad intervju på metodens möjlighet till öppenhet till fördel för intervjupersonernas och intervjuarens perspektiv. För att uppnå studiens syfte och besvara frågeställningarna behövs intervjupersonernas egen syn på ämnet. Fördelen med denna metod är att det är en bra balans mellan öppenheten och strukturen. Valet av metod underlättar även arbetet med analysen, till följd av strukturen. En nackdel med den semistrukturerade intervjun är att dess upplägg och struktur kostar mycket tid. Det krävs transkribering, redovisning av det empiriska materialet som samlats in samt analys (Gillham, 2008).

Med den hermeneutiska filosofin är det mänskliga livet och den mänskliga förståelsen kontextuella i en viss tidsdimension. Kunskapen som skapas i samband med intervjun är inte jämförbar med annan kunskap från andra situationer. Kontexten har ett samband med

meningen i intervjupersonens uttalande. Kunskapen som produceras via den kvalitativa metoden är en fördel och kan inte uppnås via kvantitativ metod då kunskapen skapas i en specifik tidsdimension och genom interaktion. Svagheten kan däremot vara att olika intervjuare kan hitta olika betydelser ur samma intervju (Gillham, 2008).

Genom hermeneutiken kan det även vara svårt med tolkningen och förståelse.

Intervjupersonen har redan tolkat den värld den befinner sig i och forskaren måste då tolka det utifrån en redan befintlig tolkning. Vilken av flera tolkningar som är den bästa kan vara svårt att veta. Handlingar och texter kan ges i flera olika tolkningar, det finns en tolkningspluralism. Detta kan ses som både en nackdel och fördel för forskaren. Tolkningspluralismen bidrar till ett brett spektrum av information och forskning. Vilket av tolkningarna som bör läggas fokus på kan vara svårt att veta (Gillham, 2008).

5.4. Förförståelse

Genom den hermeneutiska inriktningen är förförståelse en viktig grundpelare. Människor har alltid en förståelse för något mot en bakgrund, vilande mot vissa premisser. För att en förståelse ska uppstå krävs en förförståelse. Enligt hermeneutiken bemöts världen alltid med en viss förförståelse. För att tolkning ska vara möjlig är förförståelsen en viktig förutsättning. I människors förförståelse ingår flera olika beståndsdelar. Tre av dessa är språk och begrepp, trosuppfattning samt individuella personliga erfarenheter. Språk och begrepp innebär att människor ser världen genom begrepp som språket ger tillgång till. Den andra komponenten trosuppfattning innefattar det som individen upplever som sanningar om världen. Exempelvis kan en individ ha en specifik tro på att magi existerar i världen. Den sista komponenten är personliga erfarenheter, dessa skiljer sig från individ till individ beroende på dess uppväxt och miljö. Dessa tre komponenter bidrar till forskarens förförståelse och är meningsfulla vid tolkning av fenomen (Gilje & Grimen, 2007).

Studiens författare har en förförståelse kring ämnet gängkriminalitet främst utifrån media och utifrån en tidigare studie om ungdomars delaktighet i kriminella gäng. Detta kan ses som en svaghet då tidigare fördomar riskerar att påverka studiens utformning. Under studiens gång har vi varit extra uppmärksamma vid bearbetning av materialet. För att dra nytta av förförståelsen i forskning bör data och teori växlas med erfarenhet, vilket kallas för den hermeneutiska cirkeln. Genom att använda vår förförståelse för att nå mer kunskap kan den nya kunskapen bidra till en nyare förståelse.

5.5. Urval

För att använda ett lämpligt urval av intervjupersoner, användes studiens syfte och frågeställningar som en vägvisare. Således beslutades det att de mest lämpliga intervjupersonerna var före detta gängkriminella, poliser och socialarbetare. Urvalet riktade sig mot gängkriminella män i åldrarna mellan 30 till 40 år från en av Sveriges KRIS-

organisationer, socialarbetare och poliser verksamma i utsatta områden. Detta urval gjordes med grund i tanken om att intervjupersonernas svar kunde täcka samtliga delar av studiens frågeställningar, för att således fylla de kunskapsluckor som författarna anser finnas inom området. Respondenternas svar ska genom detta urval ge förutsättningar till jämförelse i analysen för att därmed kunna finna svar eller icke-svar till studiens frågeställningar och uppnå det syfte som studien påvisar.

5.6. Tillvägagångssätt

Under studiens gång började vi med att konstruera informationsbrev till lämpliga intervjupersoner. Vi mailade ut informationsbrev till avhopparverksamheter runt om i Sverige, samt till socialarbetare och områdespoliser i Andersberg i Halmstad. Vid utskicken av informationsbrev märkte vi att intresset för att ställa upp på intervju var lågt bland avhopparverksamheterna. Vi fick svar av en av Sveriges krisorganisationer, som svarade att de hade fyra före detta gängkriminella män mellan åldrarna 30- 40 år som kunde ställa upp på intervju. För att skydda individernas integritet hölls intervjuerna digitalt, där möjligheten fanns att inte ha på kameran om detta föredrogs. Innan intervjun började presenterade vi oss och informerade om studiens syfte och var tydliga med att säga att intervjupersonerna kommer att vara anonyma samt att intervjun är frivillig. Vi ställde även frågan om individerna kände sig bekväma med att spela in intervjun, vilket samtliga intervjupersoner accepterade. Intervjuerna spelades in digitalt för att på ett smidigt sätt kunna transkribera materialet. Vid transkribering av materialet letade vi efter mönster och teman utifrån intervjuresultatet (Kvale & Brinkmann, 2014).

Vid sökandet efter socialarbetare och områdespoliser i utsatta områden fick vi dock meddelat att det var flera stycken som var intresserade. Totalt var det tre stycken socialarbetare, som kunde ställa upp samt en områdespolis. Med tanke på att vi hade två perspektiv på studiens syfte, så krävdes det att använda två olika intervjuguider. För att skapa ett så tillförlitligt resultat som möjligt, så utformades intervjuguiderna på liknande sätt, med liknande frågor. Frågorna var dock tvungna att omformuleras för att passa socialarbetarna och polisen. Därefter användes samma tillvägagångssätt som till de övriga intervjuerna, från avhopparverksamheten.

5.7. Metodinstrumentets struktur

För att strukturen för intervjuguiden ska uppnå en tydlighet i enlighet med den kvalitativa intervjumetod som valts, krävs det vetenskap ifall intervjuguidens struktur ska vara strukturerad eller semistrukturerad. Strukturen som valts för den här forskningen var semistrukturerad, vilket enligt Kvale och Brinkman (2014) kräver att forskaren utgår från studiens vad, hur och varför. Kvale och Brinkman påvisar vikten av att införskaffa sig kunskap, utifrån teori och tekniker gällande analys- och intervjuprocessen, för att på så vis urskilja vilken metod och teknik som anses överensstämma med studiens syfte och frågeställning (Kvale & Brinkman,

2014). Detta införskaffande av kunskap gjordes i samband med föreläsningar relaterat till området, samt med stöd i tillhörande kurslitteratur.

Den tillhörande komponenten "vad" syftar, enligt Kvale och Brinkman, till att forskaren behöver tilldra sig förkunskaper om studiens ämnesområde (Kvale & Brinkman, 2014). Detta kom att yttra sig genom inläsning av tidigare forskning och teorier relaterat till forskningsområdet. I samband med detta utformades intervjuguidernas teman. Temana bestod av, bakgrund, medlemskap och rekrytering, social status och ekonomiskt välstånd, makt och manlighet, samhällsinsatser och avhopp, tiden efter medlemskapet och samhällssynen och till sist några avslutande frågor. Dessa teman valdes med grund i vår förförståelse om de påverkansfaktorer som kan vara av betydelse vid rekrytering, avhopp, hjälpinsatser och manlighetsnormer. Syftet med studien, som Kvale och Brinkmann beskriver som den tredje komponenten, var att skapa en viss förståelse för före detta gängmedlemmar kring områden som berör, rekrytering, avhopp och åtgärder och hjälpinsatser, därför ansåg vi att samtliga teman till intervjuguiden var högst lämpliga. Syftet formulerades tidigt under forskningsprocessen för att på så vis lägga grunden för arbetet med forskningsprocessen och påvisa varför den här studien skiljer sig från andra studier, med liknande ämnesområde (Kvale & Brinkmann, 2014)

5.8. Val av analysmetod

Analysmetoden, som använts i kommande kapitel, är meningsanalys. Meningsanalys påvisar användning av hermeneutiken som metodansats och tvärtom. Således förankras analysmetoden väl till studiens metodansats, vilket bidrar till ett tydligt begreppsligt nyttjande (Kvale & Brinkmann, 2014).

Metoden har ett antal steg för att lyckas med meningsanalys av det empiriska materialet. Det första steget behandlar meningskoncentrering, vilket innebär en kategorisering av materialet där långa uttalanden dras ihop och formuleras om till kortare meningar. Att kategorisera sitt material hänvisar både författaren och läsaren till struktur av ett komplext material. Detta steg ska generera en enkel överblick för båda parterna. Att kategorisera sitt material sätter även förutsättningarna för jämförelser med andra undersökningar. Detta steg har även en kontrollerande roll, som påvisar både kodarens och intervjuarens reliabilitet. Nästkommande steg innefattar meningstolkning, där författaren använder en djupare och mer kritisk blick på materialet för att kunna tolka det. Till skillnad från steg ett så är syftet med detta steg att förlänga och expandera materialet (Kvale & Brinkman, 2014).

Vidare vid analys av materialet lokaliseras mönster i materialet, för att konkretisera vad som ska tolkas och förstås. Vid ändpunkten av analysarbetet reflekterar författaren över det insamlade materialet, som således bildar en förståelse. Denna förståelse, tillsammans med författarens förförståelse, öppnar dörren för nya aspekter och infallsvinklar på det studerade fenomenet. Denna analysstrategi lägger grunden för vad som kallas den hermeneutiska cirkeln. Det är här viktigt att författaren förstår att för att kunna använda den hermeneutiska

metodansatsen, krävs det att författaren utgår från sitt eget tankesätt och sin egen förförståelse, men att samtidigt vara öppen för förändring av sin förförståelse och förståelse (Kvale & Brinkman, 2014).

5.9. Validitet och reliabilitet

Inom kvalitativ forskning handlar validitet om att kontrollera under studiens gång om det som studien ska undersöka undersöks. Vid utformning av intervjuguiden har frågorna och dess samband med studiens frågeställningar kontrollerats. Intervjufrågorna har formulerats på ett vardagligt språk för att undvika missuppfattningar vid intervjun. För att uppnå ett bra resultat behöver resultatet svara på både frågeställning och syfte för att uppnå god validitet.

Validiteten är även beroende av forskaren. Forskaren behöver vara skicklig på att ifrågasätta, kontrollera och teoretiskt tolka resultaten. Under studiens gång har vi varit noggranna med att återknyta till våra frågeställningar för att uppnå en hög validitet. Det är även viktigt att vara medvetna om eventuella metodologiska svagheter och eftersträva en tydlighet (Kvale & Brinkman, 2014).

Inom kvalitativ forskning innebär reliabiliteten tillförlitligheten hos forskningsresultatet. Det betyder att om en undersökning återskapas, resulterar den i samma resultat som tidigare eller inte? Blir resultatet inte detsamma kan det vara så att tillfälliga betingelser har påverkat resultaten. Vid intervjuerna så höll vi oss neutrala för att öka reliabiliteten. Vid kvalitativ intervju är det svårt att undvika forskarens intervjuteknik, vilket vi var medvetna om, vi höll oss neutrala och objektiva och lät inte vår egen förförståelse styra intervjun.

Vi är medvetna om att det finns en risk att intervjupersonernas svar hade kunnat se annorlunda ut vid ett senare tillfälle, eftersom intervjupersonernas humör vid tillfället kan påverka svaren. Intervjuarens intervjuteknik kan även påverka intervjupersonens svar vilket vi var medvetna om. Då intervjuerna var via zoom kan detta även påverka och göra intervjuerna svårare då ansiktsuttrycken är svårare att läsa av (Kvale & Brinkman, 2014).

5.10. Etiska överväganden

Vid en kvalitativ intervjustudie bör fyra stycken etiska aspekter tas hänsyn till och följas av forskaren enligt Vetenskapsrådets rapport *God forskningssed* (2017). Dessa fyra är konfidentialitet, samtycke, forskarens roll och konsekvenser. Etiska frågor bör tas hänsyn till under hela intervjuprocessen (Vetenskapsrådet, 2017).

Konfidentialitet innebär att det ska ske en överenskommelse mellan intervjupersonerna och vi som forskare angående det empiriska materialet som samlas in under genomförandet av studien. Det material som samlas in kan beröra privat information som går att koppla till intervjupersonerna. Vid publicering av denna information krävs ett godkännande från intervjupersonen då materialet kan beröra individens privatliv. Vi har valt att använda fiktiva

namn för våra deltagande intervjupersoner för att bevara deras anonymitet, vi har heller inte frågat om namn så intervjupersonernas namn är anonymt. Information om vart intervjupersonerna kommer ifrån och vilken krisorganisation i Sverige de är med i kommer inte framgå i studien för att bevara information som går att koppla till intervjupersonerna (Kvale & Brinkmann, 2014).

Informations- och samtyckeskravet innebär att intervjupersonerna måste få ta del av studiens syfte och samtycka deras deltagande i studien. För att uppfylla informations- och samtyckeskravet har vi skickat ut informationsbrev och en samtyckesblankett till studiens intervjupersoner. Vi har i informationsbrevet beskrivit studiens syfte och hur genomförandet av studien ser ut för att beskriva dess fördelar och risker som kan uppstå vid deltagande i studien. Riktlinjer innebär även att intervjupersonerna deltar frivilligt och när som helst har möjlighet att avbryta dess medverkan i studien. Innan intervjuerna skedde fick vi deras samtycke och vi frågade även om ett samtycke precis innan intervjun startade (Kvale & Brinkmann, 2014).

Forskarens roll innebär att vi som intervjuare och författare har en central roll för att uppnå en god vetenskaplig kvalitet och förhålla oss till de etiska aspekterna under studiens gång. Vid utskriften av intervjun har vi även tänkt på att vara lojala mot intervjupersonernas uttalade och vi har därför transkriberat intervjuerna noggrant och lyssnat på inspelningarna av intervjuerna ett flertal gånger. Under analysen kan det även uppstå etiska problem angående hur långt forskaren ska analysera, vi har därför varit noggranna med att analysera på ett sätt så intervjupersonernas mening och tolkning verkligen lyfts fram (Kvale & Brinkmann, 2014).

Konsekvenser innebär hur vi har bedömt de konsekvenser som kan uppstå efter intervjupersonernas deltagande, samt de fördelar som kan uppstå genom deltagandet av studien. Vi har även reflekterat kring hur studien kan påverka övriga personer i samma situation som våra intervjupersoner (Kvale & Brinkmann, 2014).

5.11. Generaliserbarhet

I boken *Uppdrag Forskning*, skriven av Katarina Sjöberg och David Wästerfors (2008) förklaras det att det kan finnas en viss kritik inom området generaliseringsbarhet i kvalitativa metodsammanhang. De beskriver att forskaren först måste klargöra vilken slags generalisering som studien avser. Det finns enligt författarna tre typer. Den generaliseringstyp som använts i denna forskningsprocess är *analytisk (teoretisk) generalisering*. Den avser att med begrepp och teori sammanfatta djupstrukturer, grundprocessen, mekanismen, kärnan och objektets eller relationernas karaktär. En redan befintlig teori kan inom denna generalisering användas som mall för att hitta mönster för att relatera det till det studerade fenomenet. Generaliseringen sker då i relation till teori och begrepp, som författarna menar är allmänt tillämpliga på flera sociala situationer. Författarna beskriver hur analytisk generalisering har

sin grund i forskarens påståendelogik, bedömning och logisk argumentation för att påvisa studiens resultat (Sjöberg & Wästerfors, 2008).

Vi vill visa vår medvetenhet kring att de som valde att delta, var medlemmar i samma KRIS-organisation. Detta menar vi kan påverka respondenternas svar i vilken hjälp de upplevt fått från samhället och således påverka generaliserbarheten. Å andra sidan kan vi se att resultaten från de olika intervjuerna resulterat i mycket skilda svar, vilket påvisar de skillnader som finns, trots att de är medlemmar i samma KRIS-organisation. Vi lyfter således blicken för att kunna se de funna strukturerna på samhällsnivå som en helhet och därmed kunna identifiera samhällsmönster- och strukturer, som kan relateras till de intervjuades svar. Vi vill med detta även framlägga den hermeneutiska cirkeln, det vill säga att det bara går att förstå helheten med hjälp av delarna och det går endast att förstå delarna i kontext till helheten.

Med tanke på att de socialarbetare som kunde medverka i studien var verksamma inom samma kommun, med samma utsatta område som fokusområde, återfanns det ett gap mellan de som intervjuats och övriga socialarbetare i Sverige med andra utsatta områden som fokus. Detta påverkade generaliserbarheten menar vi och vi vill uppmärksamma vår medvetenhet kring detta. Men med knapp tid och för få personliga kontakter, var detta det enda möjliga alternativet.

6. Resultat

I detta kapitel presenteras det insamlade empiriska materialet. Kapitlet är utformat på ett sätt som ska tydliggöra det insamlade materialet. Kapitlet är således uppdelat i två delar. Del ett, innefattar KRIS-medlemmarnas intervjusvar och citat. I den delen har det även formulerats sex teman, vilka är, bekräftelse och utanförskap, den "lätta" vägen in, manlighet, status och makt -Att vara en man, livshändelser ledde till avhopp, betydelsen av samhällets tillgänglighet och betydelsen av brottsförebyggande arbete. Dessa teman valdes, med grund i likheter och samband som hittats i intervjumaterialet. Del två behandlar således de övriga fyra intervjuerna, det vill säga tre socialarbetare samt en polis. I denna del har tre teman formulerats, vilka är, den "lätta" vägen in, manlighet, status och maktens påverkan på gängkriminalitet och betydelsen av brottsförebyggande arbete.

6.1. Undersökningsgrupp 1

Undersökningsgrupp 1 består till synnerligen av fyra individer, med bakgrund bestående av gängkriminalitet. Idag har individerna lämnat det kriminella livet bakom sig och tillägnat sig istället medlemskap inom KRIS, Kriminellas Revansch I Samhället. De utvalda personerna är mellan åldrarna 30-50. Med hänsyn till intervjupersonernas integritet har fiktiva namn använts.

6.1.1. Presentation av intervjupersoner

- **Intervjuperson 1:** Denna individ får det fiktiva namnet, *Adam*. Adam har varit medlem i Kris i cirka 4 år.
- **Intervjuperson 2:** Denna individ får det fiktiva namnet, *Olle*. Olle har varit medlem i KRIS i cirka 10 år.
- **Intervjuperson 3:** Denna individ får det fiktiva namnet, *Anders*. Anders blev nyligen medlem i KRIS.
- **Intervjuperson 4:** Denna individ får det fiktiva namnet, *Erik*. Erik har varit medlem i KRIS i cirka två år.

6.1.2. Bekräftelse & utanförskap

Under de fyra intervjutillfällena upptäcktes ett genomgående tema, vilket var bekräftelse och utanförskap. Dessa upplevdes sammanlänkade för samtliga intervjupersoner.

Adam inledde intervjun med att förklara att han sökte bekräftelse och att det var anledningen till att han involverade sig i gäng. Vidare förklarade Adam att han redan vid fem års ålder stal sitt första godis. Han upplevde att det var på det sättet han blev bekräftad. Han förklarade att individen involverar sig i kriminella grupperingar, för att personen, då får den bekräftelse den söker och behöver. Adam beskrev hur han kände sig behövd och älskad i sammanhanget. Detta sökande menade Adam berodde på att han var trasig inombords. Adam beskrev det själv så här:

Adam: Jag ville bli bekräftad, jag ville bli älskad. Jag ville bli fruktad för vem jag var liksom.

Olle beskrev, däremot under intervjutillfället, hur han var skilsmässobarn, invandrare och bodde i ett utanförskapsområde, ett punktmarkerat område. Han beskrev att han även upplevde sig rotlös under den tiden. Orsaken till varför Olle involverade sig i kriminalitet kom att dels bero på sitt utanförskap och svårigheter i skolan. Därför började Olle umgås med likasinnade barn, med liknande bakgrund och uppväxt. Men framförallt var det området han kom ifrån som bidrog till stort utanförskap och ett bekräftelsesökande. Olle menar på att det blev naturligt för honom att vara delaktig i kriminalitet, eftersom det hela tiden fanns runt honom. Han beskrev det så här:

Olle: Det fanns ju vissa som styrde i det området och bestämde och sådär. Det blev naturligt att jag blev en av dem där och jag hade det där utanförskapet.

Olle förklarade att när han flyttade hemifrån blev allt mycket värre. Eftersom Olle beskrev att han kom från ett utanförskapsområde, med mycket fattigdom, så bidrog det till sökandet efter pengar. Fattigdomen blev således en drivkraft till att vara driftig och sälja droger.

Olle beskrev det själv så här:

Olle: Mina föräldrar satt i fängelse och jag hade flyttat runt bland släktingar så jag hade inte fått den här bekräftelsen. Plötsligt när jag kände att jag var duktig på någonting, jag kunde vara rå, jag kunde ta för mig, jag var känslökall när jag började sälja droger, jag var driftig liksom. Då blev det ganska naturligt och jag var duktig på det och då blev jag bekräftad, då blev jag sedd, då blev jag viktig. Jag fick bekräftelse i den här konstellationen och sen fick jag pengar liksom.

Den tredje intervjupersonen, Anders, nämnde kortfattat att anledningen till att individer går med i gäng är, status, pengar, makt och bekräftelse. Den sista intervjupersonen, Erik, förklarade vad han tror är anledningen till att en person ansluter sig till gäng. Erik menar att det finns flera faktorer, men att det dels beror på att personen vill bli bekräftad. Erik förklarade att dessa personer oftast kommer från trasiga hem och familjer, med missbrukande föräldrar. Han förklarar att det kan bero på att personen inte blivit hörd som barn. Detta menar Erik skapar en slags rebellisk revansch inom individen, och tar ut den revanschen på sig själv och sin omgivning.

6.1.3. Den "lätta" vägen in

I intervjun med Adam berättade han anledningen till varför han blev gängmedlem och förklarade att det började redan när han satt i fängelse, för annan brottslighet. Han berättade att han där inne träffade den så kallade "presidenten" av ett gäng, som enligt Adam lyckades måla upp en romantiserad bild av det hela och lura in honom. Adam uttryckte det så här:

Adam: Det lät så bra och jag skulle inte behöva vara kriminell eller någonting utan jag skulle bara skicka andra folk på dem. Men jag med min adhd vill gärna vara delaktig i allting liksom.

I intervjun med "Olle" beskrev han hur han tidigt hamnade i det sociala sätet och att det var konstant kriminalitet runt honom, fanns det inte inom familjen så fanns det på gatan, sa han. Därför blev den kriminella vägen naturlig för honom. Både Adam och Olle beskriver hur pengar var en stor drivkraft till att dels vara delaktighet och dels stanna kvar. Deras deltagande pågick till dess att de kunde se hela bilden och förstå att det inte fanns några pengar, någon bekräftelse eller respekt. Adam sa bland annat såhär:

Adam: Nä jag fick ut lite pengar, men all den här respekten och bekräftelsen som man sökte, det fanns liksom inte. Presidenten målade upp en så romantiserad bild av det hela och jag gick på det i ett år, som jag sa innan, allt som han sa var ju lögn liksom. Och då bestämde jag mig för att hoppa av.

I intervjun med Anders berättade han hur han varit aktiv kriminell sen barnsben och förklarade att han blev gängkriminell, med grund i sättet han valde att utöva sina kriminella handlingar. Han poängterar att hans delaktighet bestod av ett antal barndomsvänner som levde den här livsstilen sedan de var barn. Han förklarade att, på samma sätt som andra går till

skolan, så gick vi till skolan, men som bestod av dumheter, som sedan eskalerade. Anders förklarade sitt deltagande så här:

Anders: Jag var inte medlem av sånt där, utan det här är mer barndomsvänner. Vi är mer som ett nätverk, men vi var bara vänner som har levt såhär sen vi var barn. Göra inbrott, rån och allt som behövs för att jag ska kunna mäta mina begär.

Under intervjun med Erik berättade han om det brödraskap som uppstår inom gängkulturen, men han fortsätter att förklara att han idag vet att det inte är ett långvarigt band. Erik kortfattade det så här:

Erik: Många åker in och många åker ut, droger gör att man åker ut med.

6.1.4. Manlighet, status & makt -Att vara en man

Adam inledde frågan om status och pengarnas roll, med att förklara att det har haft en stor betydelse och att det är anledningen till att personer är kriminella från första början. Adam förklarade det själv så här:

Adam: Ja asså så fort man tog på sig västen och gick ut så ville man att folk skulle respektera en och se upp till en.

Adam nämnde även följande på frågan om vilken roll pengarna och statusen haft.

Adam: Det var ju pengarna jag var ute efter och som ung asså jag hade ett dåligt rykte att leva upp till och folk visste att jag var kriminell. Så jag fick ju status och jag blev bekräftad. Jag insåg ganska snabbt att det var för mycket jobb för så lite som man fick och statusen, det var ingen status. Utan det var bara att jag behövde jobba för någon annan och hit och dit.

Vidare påvisade alla Krismedlemmar vilka regler och vilken jargong som återfanns inom gängkulturen. De berättade att som medlem fick du inte knarka eller hålla på med massa droger. De menade dock på att gör du det själv och ingen vet om det så är det okej. De förklarade även hur gängkriminella ville att folk skulle vara rädda för en och på så vis, visa makt.

Under intervjun med Olle påvisade han att på grund av att han kom från en machokultur, som bidrog till vissa manliga normer. Olle berättade att det inte var tillåtet att gråta eller visa sig svag. Själv förklarade Olle det så här:

Olle: Man ska inte visa känslor, man ska vara avstängd och sätta sig själv först och främst och ja absolut, gänget måste vara viktigare än din familj. Viktigare än din flickvän, viktigare än din familj, gänget ska alltid gå först typ. Man får inte röka heroin eller vara sprutnarkoman. Helst ska man inte punda, men alla tar ju, kokain är acceptabelt, men man ska inte vara pundig.

I intervjun med Anders berättade han att regel nummer ett är att inte prata om att man är kriminell. Han lyfte även regeln kring att inte prata med myndigheter, polisen eller personer

det inte angår, vilket även Olle höll med om. Vidare förklarade han att hur han fick sina pengar eller vad han gör med dem, spelar ingen roll så länge jag kan sätta mat på bordet. Även Olle berättade under intervjutillfället att det var helt otillåtet att prata med myndigheter.

Erik berättade under intervjutillfället hur han kom från en MC-kultur, där hierarkin var tydlig. Han lyfte vikten i att respektera sina "bröder". Vidare förklarade Erik hans upplevelse av de regler som fanns, han uttryckte det så här:

Erik: Man ville stå upp för sitt namn, smutskastade man någon så blev det svårt. Allt är ju bara falskt, i slutändan tänker alla bara på sig själva. Så när det kommer till kritan så, ja alltså. Man säger ju att man ska ta en kula för den ena och den andra, men när det väl kommer så ja. Jag har ju sett verkligheten och det stämmer inte.

I intervjun med Adam och Anders gällande frågan vad de ansåg innebar att "vara en man", berättade de att det innebar att man har gott om pengar i fickan, ser till sina nära och kära och har det bra hemma. Men idag ser bland annat Adam på manlighet på ett annat sätt, han uttryckte sig så här:

Adam: I dagens läge, pengar är ingen makt utan man får göra det bästa man kan för att ta hand om sin familj. Man får hjälpa varandra i dagens läge.

Anders uttryckte det på liknande sätt:

Anders: Äter jag så äter du. Vi står i vått och torrt, är det krig så är det krig och ingen ska backa. Respektera. Alltså det är så livet egentligen ser ut, men det har blivit att vissa tar det på fel sätt, de utövar ett visst destruktivt sätt att utöva kriminalitet. Min bild har absolut förändrats.

Erik berättade i hans intervju att det som innebär att vara en man handlar om vem som har högst våldskapital, vem som har störst namn, mest pengar och högst rang. Han förklarade även han, att vid en bruten norm eller regel så kan du få en tillsägelse, ett straff, eller en bot. Han påvisade att gänget är familj och dina bröder, men att det är en hård kultur och som medlem får du smällar då och då.

Det fanns dock en baksida med dessa normer och hårda jargong. Både Adam och Olle berättade att om reglerna inte följdes så blev det böter och då fick man ge en summa till klubben. Vidare förklarade Olle att du då kunde bli tvingad att lämna området, fly och gå under jorden.

I intervjun med Anders berättade han på vilket sätt makt utspelade sig och vad de själva gjorde för att visa makt. Han berättade att om man ser eller hör slagsmål, då kan det leda till "krig". Detta menade Anders, innebar att man blev tvungen att visa makt för att påvisa sin överordnade ställning. Anders uttryckte det så här:

Anders: *Ja, som du ser på dagens läge. Ju större, ju hårdare ju värre desto bättre, ju mer rikare, ju mer folk pratar om dig, desto bättre är det för oss. Då kan vi också markera för andra att vi kommer förstöra ditt liv.*

Erik nämnde också i hans intervju att om han hade på sig västen med klubbens märke på och gick in på en bar, så fick han respekt. Han berättade att folk kunde börja servera honom. Erik berättade också att bära med sig och/eller dela ut stora mängder droger, påvisar en sorts makt. Till sist sa han att även pengar har en påverkan på din maktposition.

Anders berättade under sitt intervjutillfälle hur han ser på makt idag och han förklarade att det har blivit ett maktskifte för honom. Erik förklarade också under sin intervju att det finns en stor skillnad på hur han såg på makt då och nu.

6.1.5. Livshändelser ledde till avhopp

I intervjun med Adam berättade han varför han valde att hoppa av och gå livets lagliga väg. Adam berättade att han precis fått barn under den tiden och att beslutet grundade sig i att han ville vara en bra pappa till sina barn. Olle berättade även han i sin intervju att det var en händelse som lade grunden till beslutet att lämna. Olle berättade så här:

Olle: *Det var när jag hamnade i häktet eller arresten sist. Då kom jag till ett vägsäl, där jag kände att jag gjort mitt, jag orkar inte mer. Det var min personliga botten. Jag har hamnat i detta vägsäl förut men valt fel väg. Men den här gången var jag mer utbränd och hade fått mycket mer konsekvenser. Jag visste att när jag kom till arresten visste jag att jag ska göra allt annorlunda*

Under intervjutillfället med Anders förklarade han att det som lade grunden till att han valde att lämna var att han ville leva. Han förklarade att han har suttit sina straff och haft tid att reflektera över sitt liv och sin situation. Anders reflekterade så här:

Anders: *Jag har sårat väldigt många nära och kära, jag har förlorat allt liksom, när jag åkte in de tog alla mina saker, jag hade inte ens kalsonger. Jag har fått starta från noll, sen jag är också 35, jag har kommit till den åldern där det antingen är hela vägen eller så slutar jag. Går jag tillbaka hela vägen kommer det bara bli värre, både för mig och för omgivningen. Man drar ner folk i misärer, det blir bara värre, det blir inte bättre om jag skadar folk.*

Erik berättade även han varför han valt att lämna det kriminella livet. Erik ansåg att han var så nere i "skiten". Erik förklarade att han var nära att mista livet, vilket blev en tankeställare för honom. Det var då han bestämde sig för att fullfölja avhoppprogrammet.

6.1.6. Betydelsen av samhällets tillgänglighet

Adam berättade hur han fick hjälp av organisationen Passus på Fryshuset. Han fick ha daglig verksamhet hos dem och tillägna hela sin fritid hos dem om han ville. Adam beskriver vidare hur Passus skaffade en bostad till honom i en annan del av landet, så att han skulle få chansen att börja om från början. Adam ansåg att de var till jättestor hjälp. Han berättade också att de alltid var tillgängliga för honom. Adam hade även en coach, som han kunde ringa när som helst på dygnet. Adam förklarade dock att under vissa perioder var han inte mottaglig för att ta emot hjälpen som erbjuds, eftersom han blev erbjuden hjälp i staden han var bosatt i. Adam menar att han hade behövt erbjudas en lägenhet i en annan stad först och sedan erbjudits en coach i samma stad.

I Olles intervju berättade han att det som hjälp honom att hoppa av, det var organisationen KRIS. Olle förklarade att han erbjöds samtal och vägledning, samt att han påbörjade ett program för avhoppare. Han berättade att programmet hjälpte honom att förstå varför och hur han tänker som kriminell. Olle berättade att han även erbjöds specifika program för kriminella. Han gick även 12-stepsprogrammet för att behandla det tidigare alkohol- och drogmisshuset. Olle förklarade också att han anser att före detta kriminella får en plats i samhället, med förutsättning att de har brutit med allt och alla från det kriminella livet.

Till skillnad från de andra intervjuerna så berättade Anders i hans intervju att han upplevde sig inte få någon hjälp alls. Han var känd och eftertraktad av polisen och myndigheter, sedan tidigare, vilket Anders menade bidrog till att han inte fick någon hjälp. Anders berättade vidare hur anledningen till varför han lämnade var för att han en gång blev utpekad och ditsatt, vilket fick honom att reflektera. Anders förklarade själv situationen så här:

Anders: Det fick mig att tänka efter och sen sökte jag hjälp genom kommunen, då min gamla kommun. Och de menade att jag inte kunde komma dit för jag var en hotbild, och att jag inte bara kunde komma dit. Folk är ute efter mig också, för att hämnas. Men de bara sa vi kan tyvärr inte göra något. Till sist så ringde jag till kris, jag ringde olika såna här föreningar och verksamheter men de handlar om en ekonomisk fråga, vem som ska betala för att jag ska sköta mig.

Vidare berättade Anders att han till slut fick hjälp av KRIS genom att ha ringt olika avhopparverksamheter. Anders avslutade dock med att säga att han inte fick någon hjälp alls, när han själv ville hoppa av.

I intervjun med Erik berättade han att han hade tur när han sökte hjälp för att hoppa av. Han hade en barndomsvän som var före detta gängmedlem och arbetade på ett avhopparprogram och han sträckte ut handen till Erik. Erik nämner dock att det finns en del hinder på vägen. Han berättade så här:

Erik: Det är väldigt svårt att få ett beviljat avhopparprogram eftersom det är socialtjänsten som tar hand om det. Det är här det faller mellan stolarna tror jag, då socialtjänsten måste godkänna. Man måste ha en tydlig kartläggning om att du har varit involverad i ett kriminellt

gäng för att få godkänt av polisen och så där också. Det är just det jag tycker de borde ändras. Är någon djupt inne i skiten så borde man kunna få hjälp, att man måste ha gängstatus det tycker jag är väldigt knepigt. Jag tycker det är konstigt hur de resonerar men jag tror de håller på att förbättra det.

6.1.7. Betydelsen av brottsförebyggande arbete

Erik uttryckte under intervjun att det borde satsas mer på att behandla och arbeta med människorna. Erik ansåg under intervjutillfället att det bör läggas fler resurser på skolorna och lärarna. Han menar att det är där det går att upptäcka kriminaliteten i tid. Han lyfter även föreningars betydelse och främst KRIS-organisationen han är medlem i. Han förklarade så här:

Erik: De föreningar som hjälper unga är viktigt, till exempel vi är en förening så hade vi fått mer resurser och pengar så hade vi kunnat göra mer grejer. Men föreningar måste hålla på att söka pengar hit och dit, vi blir liksom bortglömda. Vi har ju mycket liksom så här föreläsningar och folk som går in på anstalt och motiverar grabbarna, vi går även till skolorna och såna där saker. Samhället i sig borde hjälpas åt tillsammans.

Vi ställde frågan hur deras syn på myndigheter och samhället har varit och hur den ser ut idag. Samtliga intervjupersoner berättade sin syn och upplevelse.

Adam inledde med att säga hur han hatade samhället förut och hur han inte hade någon tillit någonstans. Han fortsatte med att berätta hur han var osäker på sig själv under den tiden, men tillägger att dagens syn på samhället är något helt annat. Adam förklarade hur han idag kan stanna och prata med en polis på stan, som om det vore ingenting. Han fortsatte med att förklarar hur han idag förstår att dessa myndigheter faktiskt försöker hjälpa samhället så gott de kan. Idag ser Adam sig som en förebild och han delar med sig av sin väg i livet

Anders däremot, som endast varit medlem i KRIS i två månader, upplevde fortfarande ingen tillit till samhället. Han tillade att tilliten försämrades ytterligare när han upplevde att han inte fick någon hjälp att hoppa av. Anders fortsatte med att förklara hur han upplever samhället och genom det förklarade han att han ansåg att politikerna fokuserar på fel saker. Anders förklarade hur det behövs tillämpas fler förebyggande åtgärder, där det satsas på individen och dess utveckling till ett lagligt liv.

Under Eriks intervju berättade han att det inte fanns någon tillit till samhället, vilket gjorde det svårt att söka hjälp. Han bekräftade att det tar lång tid att bygga upp tillit. Han tillade att det som står närmast honom är att fortsätta bygga upp en bättre tillit till sig själv.

6.2. Undersökningsgrupp 2

Vår andra undersökningsgrupp består av fyra personer där tre personer arbetar som socialarbetare inom utsatta området Andersberg i Halmstad och en person arbetar inom polismyndigheten. Könsfördelningen av intervjupersonerna består av en kvinna och tre män. Samtliga intervjupersoner har varit verksamma i deras yrkesroller mellan 5- 20 år.

6.2.1. Presentation av intervjupersoner

- **Trygghetssamordnare:** På kommunledningsförvaltningen i Halmstad. Har ansvar för socioekonomiskt utsatta områden i Halmstad. Hennes förra jobb handlade om att jobba med kriminella avhoppare och skydd för brottsoffer.
- **Urban utvecklare på HFAB:** Jobbar mycket med livet mellan husen och inte så mycket i lägenheterna. Mycket samverkan med kommunen med polisen och andra aktörer i området Andersberg och Vallås främst.
- **Samhällsväglare:** Arbetar med att samordna funktioner och utföra det förebyggande arbete på medborgarservice i Andersberg och vallås
- **Polis:** Gruppchef (Inspektör) och jobbar i grunden i yttre tjänst som polis.

6.2.2. Den "lätta" vägen in

Under intervjun ställdes frågor kring rekrytering och gängproblematiken för att få en bild av socialarbetarnas och polisens syn och erfarenheter kring ämnet. Ett gemensamt tema som intervjupersonerna nämner är att individerna som rekryteras samt går med i ett kriminellt gäng saknar en tillhörighet enligt deras perspektiv.

Trygghetssamordnaren berättar att hon tror att ungdomar rekryteras in i gäng i en ung ålder och uttrycker sig att dessa saknar tillhörighet. Samhällsväglare uttrycker sig på liknande sätt som trygghetssamordnaren, det vill säga att det är på grund av brist på tillhörighet som individer ansluter sig till gäng. Samhällsväglaren däremot uttryckte sig med att säga att det är på grund av bekräftelse och ett skolmisslyckande, som de söker sig till gäng.

Trygghetssammordnaren uttryckte även sig på detta sätt:

Många av de gängkriminella medlemmarna känner många gånger en avsaknad av en stabil familj hemma och hittar man då några andra grabbar så blir det som en egen familj. Dem brukar kalla sig själva för bröder. Så det är en tillhörighet men det är också att dem lockas av snabba pengar, det är en jättestor attraktionskraft. Dem här killarna som dras till det här har

ju ofta mycket gemensamt, dem kanske har dåliga familjeförhållanden, dem kanske är trångbodda. Har kanske sämre uppväxtförhållande, kanske har missbruk i familjen. Då känner dem samhörighet med dem andra då som har samma erfarenhet.

En annan likhet som upptäcktes bland urvalsgrupp 2 var hur de beskrev att de trodde att pengar hade stor betydelse i frågan, för att ansluta sig till ett kriminellt gäng. Polisen berättade följande:

Min uppfattning är att de ser upp till kriminella som visar upp fina bilar, märkeskläder, klockor och har gått om kontanter. De lockas mer eller mindre för att leva i lyx och i en värld där folk har respekt för dem. De yngre tycker att de kriminellas liv verkar häftigt och coolt, utan att förstå baksidan och riskerna med att rekryteras till gäng.

Urbana utvecklaren på HFAB berättade i hans intervju hur han tror att det handlar om trångboddhet hos dessa familjer i utsatta områden. Han sade att dessa ungdomar bor trångt tillsammans med sin familj och upplever att då att de inte kan vistas hemma, vilket han menar bidrar till att de istället möts upp på samlingsplatser och möter likasinnade ungdomar. Han berättade hans upplevelse så här:

Är man över 16 år så får man inte vara på zonen som är en fritidsgård i Andersberg. Då skapar man mötesplatser utomhus eller i HFABs trapphus till exempel eller i en källare. Där skapas en gemenskap och ungdomarna möter folk som har det likadant och man tvingas på något sätt att umgås mycket i de här miljöerna. Sen när ungdomarna blir uttråkade så hittar de på bus.

Samtliga intervjupersoner i urvalsgrupp 2 nämner problemet med nyrekrytering. Dem riskfaktorer som finns, för att bli rekryterad in i ett gäng, är enligt samtliga i urvalsgrupp 2 främst deras boendesituation, således att de ofta är bosatta i socioekonomiskt utsatta områden. Andra riskfaktorer som förekommer är missbruk, dåliga familjeförhållanden och trångboddheten.

Trygghetssamordnaren berättade under sin intervju hur han ansåg att människan inte har något konsekvenstänk i den unga åldern. Han beskrev hur han anser att det största farhågan således blir att individen fastnar i kriminalitet, eftersom det är en enkel väg att välja till skillnad från att studera vid en högskola eller söka hederliga jobb. Trygghetssamordnaren berättade följande:

Vi samarbetar ju alltid med socialtjänst, fastighetsbolag och polis och vi alla ser samma utveckling att det rekryteras i rekordfart i allt lägre åldrar och det problemet har blivit värre. De kriminella jobbar snabbt och dem är många och de vet hur de ska rekrytera och polisen och kommunen är inte lika snabba.

Urvalsgrupp 2 pratade om segregationen, som ett stort problem som det tror bidrar och påverkar gängkriminaliteten. Den urbana utvecklaren på HFAB berättade att för dem ungdomar som bor

på Andersberg, som sedan åker till områden, där invånarna har bättre ställt, så menar han att det blir svårt för dem att inte påverkas av det de ser. Han berättade även att ungdomarna kan se kriminalitet som den enda lösningen till att kunna lyckas köpa sig de prylar som de ser att andra ungdomar äger och har.

6.2.3. Manlighet, status & maktens påverkan på gängkriminalitet

Under intervjuerna beskrev samtliga intervjupersoner i grupp 2 deras perspektiv på manligheten, statusen och makten som utspelar sig i den gängkriminella världen. Ett gemensamt tema i intervjuerna var pengarnas betydelse.

Urbana utvecklaren på HFAB nämner att han märker pengarnas betydelse i sitt yrke, han beskriver att:

Man vill visa pengarna och statusprylarna i klockor, kedjor, bilar allt sånt där. Vi har ju haft i vissa kretsar där man har sett att man har stått och flashat sina 500 sedlar för yngre barn. Då har jag sett det på håll och gått fram till dem och undrat vad de gör, och nej vi har sålt en cykel, säger de då, fast man vet att det förmodligen handlat om något annat.

Polisen nämner utifrån hans perspektiv:

Jag tror att unga personer lockas in i den kriminella världen på grund av pengar, makt och respekten de får på köpet, men att de saknar ork och mod att ta sig utifrån gänget. Pengarna är en stor drivkraft och det leder i sin tur till att gängmedlemmarna kan köpa statusprylar och visa upp dessa prylar, dessa statusprylar betyder väldigt mycket för dem.

Samtliga intervjupersoner i grupp 2 nämner enligt deras perspektiv den hårda manligheten och den etablerade manliga normens påverkan på varför det är flest män som rekryteras och går med i kriminella gäng. Urbana utvecklaren på HFAB nämner enligt hans åsikt islamistisk extremism, högerextremism och vänsterextremism som en påverkan på männen och mäns känsla av att visa sig starka och ha en viss makt. Enligt Samhällsvägleddarens perspektiv är det flest män som involverar sig i kriminella gäng på grund av människans historia, män ska kunna sköta familjen och skydda dem. Han anser att män har ett slags maktbegär i sig vilket enligt hans syn förklarar varför det är flest män som är företagsägare.

Polisen nämner:

Jag tror att det mestadels är män som är fixerade av pengar, bilar, märkeskläder och gör ett medvetet val när de går med i gängen. Att ha dessa tillgångar är värt riskerna och hoten, för har man detta så får man tjejerna på köpet. Många tjejer vill nog inte begå brott, men vill ändå umgås med bad boys som lever i spänning och har gott om pengar.

Trygghetssamordnaren nämner utifrån hans perspektiv att manlighetens ideal sätter hinder när män vill lämna den kriminella världen. Han beskriver att hela livsstilen måste förändras och att tidigare vänskapsband måste brytas. Individen behöver ta hjälp från socialtjänst, polis med mera för att bryta livsstilen och vid denna förändring känner individen inte sig manlig anser trygghets samordnaren. Enligt samtliga intervjupersonens perspektiv är männen rädda för att ses som mesiga och svaga, därför är de svårare för män att söka hjälp.

Samhällsvägledaren berättar att den negativa manligheten är väldigt stark i de kriminella gängen, enligt hans perspektiv. Han beskriver det även som:

Det är som ett politiskt parti, man har en agenda att gå efter. Gör man inte så som grupperingarna säger, då får man stå för konsekvenserna.

Polisen nämner också manlighetsnormens påverkan på att lämna kriminella gäng, han beskriver såhär:

Jag tror att polisens möjligheter att hjälpa dem ur gängen är liten och det som kan få dem att ändra sig är tyvärr oftast när de själva blir utsatta för våld eller hot om våld. Det är oftast då som de är samarbetsvilliga och mottagliga för hjälp. I dessa fallen är deras liv viktigare än de manliga normerna, men helst ska ingen se dem eller veta om deras ändrade kursriktning.

6.2.4. Betydelsen av brottsförebyggande arbete

Vid frågan om varför individer lämnar kriminella gäng, enligt socialarbetarnas och polisens erfarenheter, är att någon större händelse uppkommit i individens liv. Detta kan exempelvis vara att någon blivit hotad, beskjuten eller att någon gett sig på individens familjemedlemmar enligt intervjupersonerna. Trygghetssamordnaren nämner:

Det är vanligt att en individ blir bötfälld och då inte har dessa pengar. Vid sådana problem ser de ingen annan utväg än att söka hjälp hos myndigheter enligt min åsikt.

Urbana utvecklaren på HFAB nämner att han har, enligt sin erfarenhet, märkt att individer lämnar kriminella gäng när de växer upp och behöver skydda sina egna barn. Samtliga intervjupersoner i grupp 2 nämner även att de individer som involverar sig i den kriminella världen tillslut blir trötta på att leva i en ständig rädsla och hoten och då söker hjälp. Att ta steget att lämna är en svår process enligt intervjupersonerna, de måste kapa den gemenskapen de har och helt börja om på nytt.

Samtliga Intervjupersoner i grupp 2 nämner de korta motivationsfönster som uppstår. Trygghetssamordnaren nämner att många vill hoppa av, däremot har de ett agg mot myndigheter och ingen tillit vilket gör det svårt. Trygghetssamordnaren beskriver:

Jag tänker att kommun och samhället behöver vara bättre på att gå ut med information om vad som finns för möjligheter för avhopp och hur det kan se ut, men det finns också risker med det.

Samtliga intervjupersoner i grupp 2 anser att det redan görs mycket förebyggande och åtgärdande arbete, däremot beskriver samtliga att det bevisligen inte är tillräckligt då problemen med gängkriminalitet fortsätter. Polisen nämner:

Jag tror väl att både polisen och socialtjänsten och samhället kan göra mer men då krävs det nog lagändringar för att kunna skydda avhopparen. Men det viktigaste är ju avhopparens motivation och att han är medveten om vilka uppoffringar och förändringar som krävs för att kunna förändra sitt liv.

Samtliga intervjupersoner i grupp 2 beskrev att det förebyggande arbetet är det viktigaste i processen för att minska gängkriminalitet. Trygghetsamordnaren nämner att det brottsförebyggande arbetet måste börja i tidig skolålder och till och med i förskoleåldern. Hon beskriver även att det är viktigt enligt hennes perspektiv att individer i utsatta områden har förebilder som kommer ifrån liknande förutsättningar så de ser att det finns människor som lyckas trots deras dåliga förutsättningar. Urbana utvecklaren på HFAB nämner även att verksamheter måste förnyas och följa utvecklingen. Beteende mönstret och tankemönstren har ändrats under åren enligt honom.

Urbana utvecklaren på HFAB beskriver: *Jag känner att de kanske inte alltid når upp till deras behov, det är vissa jag möter som säger att det inte fått någon hjälp, de upplever att ingen lyssnar på dem och inte förstår. Då kanske man måste fundera på om den avhopparverksamheten ska förnyas.*

Samhällsvägledaren nämner trångboddheten och problemet med det. Han nämner:

Ungdomar måste ha någonstans att hänga på fritiden när de inte får plats i de trånga lägenheterna med kompisarna. De hänger i trapphusen och utanför kiosker och skapar sin egen kultur. Det är viktigt att det finns en trygg miljö med trygga vuxna som finns nära till hands.

Ett av samhällsproblemen som finns idag är den minskade tilliten till myndigheter och samhället. Enligt trygghets samordnaren har dessa individer ett förakt mot myndigheter på grund av dåliga erfarenheter. Hon nämner även att ett stort problem är den desinformation som sprids. Hon beskriver att vissa har trott på den desinformationskampanjen om att socialtjänsten stjal muslimska barn, vilket har påverkat individer dåligt.

Urbana utvecklaren på HFAB nämner likt trygghetsamordnaren att det handlar mycket om desinformation som sprids. Han nämner att:

Det svenska samhället har misslyckats med att få fram de ideal som det svenska samhället bygger på. Det finns även mycket språkliga missförstånd som är ett stort problem. Det blir en ond spiral. Polisen beskriver:

Om sedan enstaka poliser är otrevliga och stöddiga så påverkar det polisens förtroende och tillit.

För att förbättra tilliten till samhället och myndigheter anser samtliga intervjupersoner att det är viktigt att skapa relationer med ungdomarna. Polisen och myndighetspersoner måste vara synliga och lättillgängliga. Urbana utvecklarerna på HFAB nämner:

Vi har ett projekt med skolan där ungdomar kan rösta och vara med och påverka deras utemiljö och vi försöker att få ungdomarna så involverade i val som möjligt för att öka förtroendet. Jag tror detta kan vara viktigt, att de känner sig involverade i något och har möjlighet att påverka.

7. Sociologisk analys

I detta kapitel analyseras och jämförs det empiriska materialet utifrån urvalsgrupp 1 och urvalsgrupp 2 i förhållande till samtliga teorier och studiens tidigare forskning. Kapitlet är uppbyggt av 4 teman, som är uppbyggda utifrån resultatkapitlet. Varje tema behandlar även en av studiens frågeställningar för att säkerställa att studiens övergripande syfte uppnås och att frågeställningarna besvaras.

7.1. Bekräftelse och utanförskap

Vilka orsaker och riskfaktorer kan ligga bakom individers inblandning i kriminella gäng, utifrån några socialarbetares, en polis och några före detta gängmedlemmar?

Resultatet av studien visar en mängd faktorer och orsaker som kan vara bidragande faktorer till gängrekrytering och inblandning i kriminella gäng. Det som är utmärkande från resultatet av intervjuerna med medlemmarna från KRIS, är deras avsaknad av ett stabilt familjeförhållande under uppväxten. Det som också förde samman dessa intervjupersoner är sättet de lyfter utanförskap som en orsak till avsaknad av gemenskap och social sammanhållning, vilket är något som både de intervjuade socialarbetarna och den intervjuade polisen instämmer med. Enligt krismedlemmarna ledde deras dåliga familjeförhållande och uttalade utanförskap till att de sökte gemenskap utanför hemmet och istället för det som ska vara tryggt för ett barn. För att ytterligare tillägga en likhet mellan de fyra intervjupersonernas historia, går det att utifrån resultatet utläsa att dessa individer inte valde att involvera sig i kriminella gäng. Med detta menas det att det var omständigheterna och förutsättningarna, som var bidragande faktorer till att dessa hamnade i kriminalitet. Flera av intervjupersonerna nämnde således att kriminalitet var deras liv ända sedan de var små och var inget dem på så sätt valde. Detta berodde dels på deras avsaknad av trygga hem, trygga skolgång och trygga vuxna.

Det går att utläsa både från teori och tidigare forskning att trygga sociala band är en förutsättning för trygga förhållanden och tillit till samhället. Sheff, påvisar i teorin om sociala band, att trygga sociala band grundas på att kunna balansera gruppens behov med individens behov. Han menar således att trygga sociala band innebär att individen kan umgås med andra som är annorlunda än sig själv (Sheff, 1990). Detta resonemang går att föra samman med Krismedlemmarnas avsaknad av trygga sociala förhållanden under uppväxten. På grund av denna avsaknad och brist på lärande om trygga förhållanden under uppväxten, kan detta ha påverkat tilliten hos dessa individer, vilket innebär att de kan ha svårt att lita på andra som är olika sig själva, likt det Sheff menar. Detta kan vara en faktor till att individerna söker sig till likasinnade barn, istället för att uppsöka en vuxen, eftersom tilliten är obefintlig och således försökt finna tryggheten i likasinnade. På så sätt skapar dessa individer "starka" sociala band med dessa likasinnade barn, som i slutändan bildar ett kriminellt gäng.

Med det nämnda utanförskapet kommer även ett sökande efter bekräftelse. Detta var ett genomgående tema i resultatet bland alla intervjupersoner i urvalsgrupp 1. Flera av intervjupersonerna upplevde att de inte fått den sortens bekräftelse från hemmet eller av andra vuxna, som de behövde, vilket de säger har påverkat deras medverkan i kriminella grupperingar. Adam upplevde exempelvis hur han kände sig bekräftad av att stjäla sitt första godis, vid fem års ålder, även Olle berättade att när han började sälja droger kände han sig för första gången duktig på någonting, vilket gav honom den bekräftelsen han behövde och som han aldrig fick som barn. Sheff nämner att sociala band är en viktig komponent att studera vid studier av kriminella grupperingar, med detta menar han att det kan bildas starka sociala band inom kriminella gäng. Sheff menar att det finns en tydlig avgränsning mellan bekräftelse och straff, det finns således en tydlighet mellan skam och stolthet. Det uppstår därmed en mängd sociala band, som medlemmarna till en början upplever som trygga (Sheff, 1990). Men det finns dock en skillnad i trygga sociala band och starka sociala band, anser vi. Starka band innefattar det som nämndes ovan, som ofta återfinns inom gängkulturen, medan trygga band är något där det är tillåtet att misslyckas utan att bli bestraffad och att individen är älskad och omtyckt oavsett. Men på grund av de obefintliga trygga sociala banden de haft under uppväxten, så söker sig dessa individer till sociala relationer, där de blir bekräftade och omtyckta, men de upplever efter ett tag att denna bekräftelse och känslan av att bli älskad inte är genuin, utan det kommer med en kostnad av straff och om inte ditt liv.

Utifrån resultaten från intervjuerna med socialarbetare och polisen återfinns dock en mängd teman, som skiljer sig från krismedlemmarnas historier gällande orsaker och riskfaktorer för medverkan i kriminella gäng. Socialarbetarna menar på att kriminella grupperingar skapas på grund av brist på mötesplatser och ställen att vistas på. De beskriver även hur dessa individer oftast kommer från socioekonomiskt utsatta områden, där trångboddheten är ett faktum, vilket orsakar svårigheter att vistas i hemmet under dagarna. Detta leder till att ungdomarna vistas utomhus och i trappuppgångar och är således oövervakade. Detta menar socialarbetarna påverkar ungdomars beteenden i form av småbus, som sedan leder till grövre brott. Alla intervjupersoner av denna urvalsgrupp påvisar hur det är unga individer som lockas in till kriminella gäng, vilket de menar kan vara ett led i att inte ha ett färdigutvecklat

konsekvenstänk. De menar att dessa individer ser de fina dyra bilarna, klockorna och kläderna och tänker att det kan bli deras om de ansluter sig till gänget.

Krismedlemmarna däremot har en annan syn på rekrytering och medlemskap. Utifrån resultatet går det att utläsa att urvalsgrupp 1 talar om rekrytering och medlemskap som en mer komplex fråga än urvalsgrupp 2. Urvalsgrupp 1 menar utifrån resultatet att kriminalitet var deras liv sen de var små och att det inte fanns något annat. Sättet urvalsgrupp 2 talade om sitt medlemskap gav uppfattningen att kriminaliteten var inget de medvetet valde utan det bara hände, med grund i utanförskap, bekräftelsesökande, men såklart också trångboddheten. Men enligt urvalsgrupp 1 var trångboddheten inte den största faktorn, utan det var frånvarande föräldrar, brist på förebilder och brist på trygga vuxna. Utifrån resultatet gick det dock att utläsa att urvalsgrupp 2, kunde se hur trygga vuxna var av prioritet. Men det gick dock även att utläsa att det som skilde sig mellan grupperna var hur urvalsgrupp 2 beskrev problemet och lösningarna. Denna urvalsgrupp var praktisk och tydlig medan urvalsgrupp 1 utgjorde mer av de mjuka värdena, såsom en avsaknad av en vuxen, trygga föräldrar och någon som hör och ser dem. Dock under några tillfället utgjorde urvalsgrupp 2 några av de mjuka värdena.

Denna urvalsgrupp nämner dock likt Krismedlemmarna att det är den utbredda segregationen som är den främsta orsaken till gängkriminalitet. Men till skillnad från Krismedlemmarna, nämner en av socialarbetarna att segregationen inte har samma roll, utan intar en mer materialistisk roll, där killarna som bor i de socioekonomiskt utsatta områdena ser hur en annan del av staden har det och vad dem äger, och upplever att den enda vägen till att få allt det, är genom kriminalitet.

Till skillnad från tidigare forskning, som påvisar att gängmedlemmar saknar sociala färdigheter (Leverso & Matsuega, 2019), går det att utläsa från vårt resultat att dessa individer inte har en avsaknad av sociala färdigheter, utan det är bristen på trygga vuxna och ett tryggt hem, som orsakar deras bristande sociala handlingar. Det går också att utläsa att om Krismedlemmarna fått den uppväxt och trygghet de förtjänar, så hade de inte hamnat där dem en gång var. I intervjun med en av socialarbetarna nämnde hon att hon vid flera tillfällen haft klienter som sagt att, "om jag bara haft en vuxen som hade lyssnat på mig så hade jag inte hamnat här". Detta påvisar vikten av trygga vuxna, som lyssnar och inte dömer, utan hjälper. Det som dock Gottfredson och Hirschi (1990) säger rörande att självkontroll etableras under barndomen och förblir stabil under hela livet, är en intressant komponent. Eftersom intervjupersonerna i urvalsgrupp 1, instämmer med att de haft trasiga uppväxtförhållanden med missbruk och dylikt, så går det att anta att det inte fått förutsättningarna till att skapa sig god självkontroll, vilket kan ha haft en inverkan på dessa individers beteende och handlingar, som således kan ha orsakat deras inblandning i kriminalitet.

7.2. Livshändelser ledde till avhopp och vikten av samhällelig tillgänglighet

Vilka drivkrafter kan ha betydelse för att vilja eller kunna lämna kriminella gäng?

Att välja livets lagliga väg istället för den "lätta" kriminella vägen kan vara ett svårt val. Det innebär en helomvändning av vem man är, sin identitet och sitt liv. Men vad är det som påverkar beslutet att vilja lämna det kriminella livet? Utifrån urvalsgrupp 1 gick det att utläsa att flera av de intervjuade upplevt någon form av större livshändelse, som bidragit till deras beslut att hoppa av. Exempelvis berättade Adam i sin intervju att han precis fått barn under den tiden och ville vara en bra pappa till sitt barn och valde därför att hoppa av. Två av de andra intervjuade berättade att det som avgjorde deras beslut var att de hade nått sin personliga botten. Olle berättade bland annat att när han senast hamnade i häktet så kom han till ett vägsval, där han kände att han inte orkade mer. Han berättade att det var en känsla av utbrändhet.

Det som också var ett genomgående tema bland de intervjuade var att de till slut såg bortom den romantiserade bilden av kriminaliteten, vilket blev en påverkansfaktor till att vilja lämna. Att det främst är stora livshändelser som kan avgöra vilket beslut som tas var något som även socialarbetarna och polisen höll med om. Deras synvinkel skilde sig dock något mot vad urvalsgrupp 1 påstod. Urvalsgrupp 2 gav således exempel på påverkansfaktorer till att lämna, vilka var, att någon blivit hotad, beskjuten, gett sig på någon familjemedlem eller blivit bötfälld och inte hade möjlighet att betala summan som önskades. Urvalsgrupp 2 menade att detta kan leda till stora problem för individen, vilket gör att den inte ser någon annan utväg än att söka hjälp hos myndigheter. Något som dock var gemensamt för båda urvalsgrupperna var faktorn att vilja hoppa av för att skydda sina barn, samt tröttheten, ständig rädsla och stressen som består i det kriminella livet.

Att lämna det kriminella livet är ingen enkel väg, var gemensamt för båda urvalsgrupperna. Grupperna menar att kriminella avhoppare måste kapa gemenskapen och tryggheten de haft och börja om på nytt. Emile Durkheim förklarade utifrån teorin om anomi att anomi är ett tillstånd där normerna är otydliga och saknar riktning. Detta menar Durkheim kan sätta individen i ett anomiskt tillstånd, där självmordsfrekvensen kan öka (Durkheim, 1933). Med bakgrund till detta, går det att utläsa att det kan vara problematiskt och uppstå svårigheter vid avhopp. Att hoppa av betyder således att individen behöver klippa alla sociala band, komma bort från allt som är bekant för individen och födas om på nytt. Om individen således inte får rätt hjälp och/eller att tillgängligheten inte är tillräcklig så finns det risk för att individen sätts i ett anomiskt tillstånd. Detta eftersom normerna är obekanta, tryggheten och tilliten är obefintlig och sociala relationer inte har byggts upp. Det är i detta led som det är viktigt att det finns en hög frekvens av tillgänglighet hos avhopparverksamheter, myndigheter och övriga aktörer som kan vara till hjälp för individerna i fråga, vilket båda urvalsgrupperna höll med om. Det är inte heller konstigt att individen hamnar i ett anomiskt tillstånd vid avhopp, personen i fråga har levt under en ledare under kanske flera år och blivit tillsagd vad, när och hur saker ska göras. Samt att individen fått en tydlighet i skam och stolthet, som Sheff nämner (Sheff, 1990). Att sedan komma ut i samhället där alla normer är obekanta, där eget ansvar och egna gränser krävs, så kan det vara svårt för individen att återanpassa sig till ett främmande samhälle.

Med bakgrund till ovanstående resonemang går det att utläsa utifrån resultatet att båda urvalsgrupperna anser att det kan krävas någon form av återanpassningsprogram. Detta var något som urvalsgrupp 1 var tydlig med. Å andra sidan finns det många krav, normer och regler i samhället om hur individen ska göra och hur den ska leva. Detta kan istället sätta personen i ett tillstånd av överväldigande, eftersom samhället sätter krav på individen som den tidigare inte haft, vilket enligt urvalsgrupp 2 kan vara en orsak till varför individer väljer att gå tillbaka till sitt kriminella liv. Urvalsgrupp 1 nämnde även denna faktor som en orsak till att trilla tillbaka i gamla vanor, därför är det återigen viktigt enligt båda urvalsgrupperna att det finns en tydlig plan, tillvägagångssätt och speciellt människor som vill hjälpa individerna och kan vara tillgängliga för dem. Detta var dock något som urvalsgrupp 1 betonade mer än vad urvalsgrupp 2 gjorde, men båda grupperna kunde ändå enas om problemet.

Den samhälleliga tillgängligheten skiftade mellan intervjupersonerna i urvalsgrupp 1. Adam berättade hur han fått jättebra hjälp från Passus på Fryshuset och att de var tillgängliga dygnet runt. Anders berättade dock att han upplevde sig inte få någon hjälp överhuvudtaget och att ingen ville ta emot honom. Anders har dock bara varit medlem i KRIS i två till tre månader, vilket kan ha en påverkan på hans upplevelse av tillgänglighet. Det som dock var gemensamt för alla intervjupersoner i urvalsgrupp 1 var att när de väl fick kontakt med KRIS så fick de den hjälpen som de önskade. De fick bland annat anpassade avhoppningsprogram för deras enskilda behov. De beskriver att de fick en struktur och nya levnadsvanor. Detta är viktiga faktorer i förhållande till Durkheims resonemang om anomi (Durkheim, 1933). Dock finns det fortfarande ett glapp mellan att ha bestämt sig för att hoppa av och att faktiskt få hjälpen som krävs för att fullfölja beslutet. Det är det här glappet som måste fyllas, vilket vi tror kan göras med hjälp av ökad tillgänglighet och mer information om hur processen går till när personer väljer att hoppa av.

7.3. Manlighet, status & maktens påverkan på gängkriminalitet

Vilken effekt kan faktorer som makt, status och manlighetsnormen ha på kriminella handlingar?

Resultatet av studien visar att makt, social status, pengar och den hårda manligheten har en stor betydelse och påverkan på gängkriminaliteten. Under intervjuerna med krismedlemmarna nämns det att finns en hård jargong inom de kriminella gängerna. Det är till exempel inte tillåtet att gråta eller visa sig svag. Inom gängkulturen går det även att utläsa utifrån intervjuerna att det är viktigt att följa de regler som finns. Följer en medlem inte reglerna får denne stå för konsekvenserna. Kan medlemmen inte stå för konsekvenserna bör den gömma sig, beskriver före detta gängmedlemmen Olle. R.W Connell beskriver i hans bok *Maskuliniteter* (2008) att män enligt den hegemoniska maskuliniteten inte ska visa sig svaga eller tontiga, vilket överensstämmer med krismedlemmarnas berättelser om att det inte är okej att visa sig maktlös eller på annat sätt underlägsen (Connell, 2008).

Det går att utläsa utifrån både tidigare forskning och teori att det manliga idealet förklarar mäns drivkraft till status, högre makt och dominans. Connell beskriver att det finns en strävan för män att uppnå den hegemoniska maskuliniteten. Connell beskriver även genusregim som ett genusmönster, som uppstår inom olika sociala sammansättningar. Det är utifrån denna genusregim som hegemonisk maskulinitet uppstår. Alltså kan manliga ideal se olika ut inom olika sociala konstellationer. Dessa genusregimer kan därför förklara den extrema manligheten inom kriminella gäng. Connell nämner även protestmaskulinitet, som skapas i en marginell klassituation. Dessa män kan ha en svag position på arbetsmarknaden eller sakna akademisk kunskap och kan därför inte uppnå makt genom arbetskarriär eller akademisk kunskap. Dessa män kan, enligt Connell, använda kriminalitet som en resurs för att erhålla sin maskulinitet och utöva kriminalitet. Utifrån urvalsgrupp 1 går det att tyda att samtliga intervjupersoner haft dåliga betyg och saknar akademisk kunskap, samtliga har även varit kriminella sedan barnsben, vilket speglar Connells teori om maskulinitet och genusregim.

Det som var utmärkande från resultatet av intervjuerna med krismedlemmarna var användningen av våld inom kriminella gäng. Det beskrivs "att vara en man" innebär vem som har högst våldskapital, vem som har störst namn och mest respekt. Det beskrivs av krismedlemmarna att våld används för att visa makt och försvara sin position när den utmanas, vilket överensstämmer med Connells teori om hegemonisk maskulinitet. Enligt Connell kan vi även förstå varför män dominerar i kriminella våldshandlingar utifrån den hegemoniska maskuliniteten. Connell menar på att våldet används för att upprätthålla sin position samt när deras position utmanas (Connell, 2008). Utifrån Kriminalvårdens forskning *Vägen ut ur gänget, om manlighet, broderskap och svikna förhoppningar* (2019) beskrivs även där att manligheten i gäng är relaterad till makt, rykte och status. Det beskrivs att män använder våld genom att återta makt inom gäng sammanhang (Kriminalvården, 2019).

Utifrån resultatet är pengar och status en av de största faktorerna till varför en individ väljer att gå med i ett kriminellt gäng. De beskrivs utifrån krismedlemmarna att pengarna är anledningen till varför de gick med i gänget från första början. Enligt krismedlemmarna ska även en man kunna försörja sin familj. Intervjugrupp två, vilket omfattar tre socialarbetare och en polis, beskriver utifrån deras yrken att pengarna innebär en stor drivkraft för att ansluta sig till ett kriminellt gäng. De beskrivs att individer i vissa kretsar gärna visar upp dyra klockor och fina bilar för att visa status och locka in unga till kriminella gäng. Socialarbetarna och polisen nämner att det är flest män som går med i kriminella gäng och anledningen till det är mäns känsla av att visa sig stark och ha makt enligt samtliga intervjupersoner. Samhällsvägledaren nämner även att de sitter i människans historia, män ska sköta familjen och skydda dem.

Den hegemoniska maskuliniteten grundar sig enligt Connell i de normer som exempelvis att män ska ha den högsta lönen i hushållet och vara familjehushållare, vilket överensstämmer med krismedlemmarnas syn på att vara en man. De som inte lever upp till den hegemoniska maskuliniteten hamnar i en position som underordnad, där ingår exempelvis män som anses vara för feminina eller enligt Connell. En individ som växer upp i ett utsatt område och som inte har en bra ekonomi kan anses vara underordnad då personen inte i samma

utsträckning har de möjligheterna för att försörja sin familj. När individen i sin tur hamnar i en sits där en karismatisk ledare till ett kriminellt gäng kommer och lovar ekonomisk framgång kan detta ses som en väg ut från dess underordnade manliga position (Connell, 2008).

Intervjugrupp 2 nämner även att manlighetsnormen sätter spärren när en individ vill lämna den kriminella världen. Vid lämning av gäng behöver individen söka hjälp från myndigheter och bryta sin livsstil. Att visa sig svag och fråga om hjälp från andra är ett svårt steg att ta. Det anses vara omanligt att ta hjälp av myndigheter och det finns även en rädsla för att ses som svag och omanlig. Polisen nämner att det endast finns en liten möjlighet att hjälpa individerna att lämna de kriminella gängerna. Vid våld eller hot anser polisen, genom hans erfarenhet, att individerna inte bryr sig om de manliga normerna utan ser deras liv som viktigare.

Ett gemensamt tema i krismedlemmarnas berättelser är att deras syn på vad som krävs för att vara en man har förändrats efter deras avhopp. En av krismedlemmarna beskriver att idag innebär att vara en man att skydda sina nära och kära och göra sitt bästa för att ta hand om sin familj. Makten har också förändrats för vissa krismedlemmar, som Erik beskriver är makten inte längre är viktig för honom. Deras förändrade syn på vad som krävs för att vara en man efter avhoppet överensstämmer med den tidigare forskningen *From the Hood to the Home: Masculinity Maturation of Chicago Street Gang Members* (2021), skriven av John Laverso och Chris Hess. Där beskriver de och utvecklar begreppet maskulinitetsmognad, vilket liknar en process av kognitiv transformation, samtidigt som personen avstår från kriminell handling. De beskriver utifrån deras resultat att män som lämnat kriminella gäng tenderar att ändra uppfattning kring innebörden av maskulinitet. De beskrivs att familj och barn blev en högre prioritet efter gängmedlemskapet (Laverso & Hess, 2021).

7.4. Brottsförebyggande arbete och tillit

Hur arbetar några socialarbetare och en polis med gängproblematiken och vad anser några före detta gängmedlemmar att det bör fokuseras mer på?

För att motverka gängkriminalitet krävs ett stort engagemang från samhället och det är inte ett problem som motverkas snabbt. Utifrån resultatet går det att utläsa att det förebyggande arbetet är en viktig del för att minska gängproblematiken. Resultatet utifrån socialarbetarna och polisen tyder däremot på att de anser det redan görs mycket förebyggande arbete. Däremot håller samtliga intervjupersoner med om att det behövs göras mer. Det beskrivs att det förebyggande arbetet behöver börja redan i förskoleåldern. Ett gemensamt tema i både resultatet utifrån socialarbetarna och polisen samt krismedlemmarna är att det borde läggas fler resurser på skolorna, då kriminaliteten oftast startar redan i ung ålder. Det beskrivs även att det borde läggas fler resurser på föreningar för ungdomar.

Utifrån Sheffs teori om sociala band, beskriver han att starka och trygga sociala band kan balansera individen och gruppens behov. Som nämnts går det att utläsa att samtliga från

urvalsgrupp 1 kom från instabila familjer med svaga sociala band, vilket ledde till ett sökande efter andra gemenskaper. Med hjälp av föreningar och en större satsning på skolorna kan detta förebygga ungdomars drivkraft till att söka sig till andra gemenskaper, eftersom föreningar då har förutsättningarna till att skapa trygga gemenskaper, där individer kan känna delaktiga och trygga (Sheff, 1990).

En av intervjupersonerna från kris nämner att han anser att de hade behövts läggas mer pengar på föreningar som exempelvis kris som han är medlem i för att kunna hjälpa ungdomar med att komma utifrån de kriminella gemenskaperna. För individer som lämnar ett kriminellt gäng behövs en annan typ av gemenskap. Att kapa sociala banden utan någon alternativ gemenskap kan vara svårt. Med mer fokus på exempelvis kris kan ungdomar hitta en annan typ av gemenskap än kriminella gänget. Det beskrivs även att det är viktigt att ungdomar har förebilder som kommer ifrån liknande förutsättningar för att kunna se att det finns andra sätt att lyckas på. John Laverso och Ross, L Matsuega beskriver utifrån sociala identitetsteori i deras forskning *Gang Organization and Gang Identity: An Investigation of Enduring Gang Membership* (2019) att gängidentiteter utvecklas genom en serie av jämförelser. Det innebär att individer jämför gänget med utomstående grupper, där medlemskap är en möjlighet. När individen upplever att ut gruppen är mer säker och mer kapabel till att möta dess behov kan individen gå med i utegruppen istället. Utifrån Laverso och Matsuegas forskning innebär det att individen kan lämna gänget om det finns någon bättre gemenskap (Laverso & Matsuega, 2019).

Urbana utvecklaren på HFAB nämner även att det finns ungdomar som inte upplever att de får den hjälp de söker och att ungdomar upplever att ingen lyssnar eller förstår dem, enligt han behöver verksamheter förnyas och uppdateras för att nå individers behov. Kris medlemskap och andra gemenskaper kan alltså vara en förutsättning för att kunna lämna gänget utifrån resultatet och tidigare forskningen av Laverso och Matsuega. Att fokusera mer på föreningar och organisationer som kris är enligt resultatet och tidigare forskning en förutsättning, samt att uppdatera verksamheter för att nå ut till dagens generation av ungdomar.

Utifrån intervjuerna beskrivs även att det är viktigt att det finns trygga miljöer för ungdomar där de kan hänga med närhet till trygga vuxna. När ungdomarna hänger oövervakade i osäkra miljöer är det lätt att de uppstår egna normer och mål i kretsarna och utifrån de begränsade förutsättningar som finns för dem, på grund av trångboddhet, fattigdom, brist på ställen att umgås är samhällets mål svåra att nå.

Enligt Robert K Merton strainteorin i boken *On social structure and science* (1968) handlar gängkriminalitet om att ta den illegala genvägen till att uppnå samhällets krav och medelklassens livsmål. Det är de människor som har de sämsta förutsättningarna som skapar egna typer av mål och medel för att uppnå framgång. Ungdomar som redan hamnat i utanförskap och inte har något ställe det kan vara på och känner sig otrygga kan bli lättpåverkade av att ta de illegala genvägarna (Merton, 1968).

Ett gemensamt tema i intervjuerna med krismedlemmarna är de inte haft någon tillit till samhället. Det beskrivs att tilliten inte fanns vilket gjorde det svårt att söka hjälp.

Socialarbetarna och polisen nämner att den minskade tilliten kan bygga på desinformation som sprids. Det beskrivs att många har trott på desinformationskampanjen om att socialtjänsten stjal muslimska barn, vilket även krismedlemmen Olle beskriver.

Enligt Emile Durkheims studie om *själv mordet* (1993) leder otillräcklig effektivitet i samhällets sociala band till en individuell motsättning till social solidaritet och en hög självmordsfrekvens. Det svenska samhället har misslyckats med att få fram de ideal som samhället bygger på och att det finns en del språkliga missförstånd, beskrivs utifrån intervjupersonerna. Enligt Durkheims teori om anomi kan det beskrivas att normerna i samhället är otydliga och har upplösts. Desinformation och svenska samhällets misslyckande med att få fram de ideal som samhället bygger på har lett till en individuell motsättning. Vid oklara normer i samhället blir människor olyckliga vilket i sin tur kan ha lett till det avvikande beteendet med gängkriminalitet (Durkheim, 1993).

För att förbättra tilliten beskriver socialarbetarna och polisen att det är viktigt att skapa relationer med ungdomarna och att myndighetspersoner och poliser är lättillgängliga och synliga. Urbana utvecklarerna på HFAB nämner att de har ett projekt där ungdomar får vara med och påverka deras utemiljö och få de involverade i val för att öka tilliten.

8. Avslutande sammanfattning

Syftet med studien var att fördjupa en förståelse för den verklighet som existerar för dem, före detta gängkriminella, samt att få deras syn på vad samhället behöver göra, för att fler ska vilja eller kunna hoppa av. Undersökningen ville även belysa före detta gängmedlemmars syn på makt, manlighet, status och sökandet efter ekonomiskt välstånd och vilken roll dessa spelar, i relation till nyrekrytering och kvarstannande. Även om detta har varit studiens huvudfokus, så har det krävt ett ytterligare perspektiv för att skapa en helhetsbild. Detta har gjorts genom att tillhandahålla intervjuer med socialarbetare, som har erfarenhet av arbete inom området, samt intervjua en polis för att få dess blick på problemet. Men gängkriminalitet berör inte endast de inblandade, utan det har även en effekt på tryggheten, säkerheten och livsvillkoren i hela samhället. Med bakgrund till detta omfattande problem, ansåg vi att det krävdes en belysning av de före detta gängkriminellas syn på vilka åtgärder som behövs för att få bukt på problemet.

Sammanfattningsvis bekräftade resultatet en viss del av vår tidigare förståelse, men resultatet visade även en del överraskningar. Exempelvis, vilka skillnader som hittades i svaren mellan urvalsgrupp 1 och urvalsgrupp 2, i varför en individ blir gängmedlem. Svaren som urvalsgrupp 1 påvisade, uppvisade exempelvis en komplexitet i problemet, till skillnad från urvalsgrupp 2, inom området gängkriminalitet och nyrekrytering, som innefattade enligt urvalsgrupp 1 en avsaknad av stabila familje- och uppväxtvillkor, samt ett utanförskap som ledde till en avsaknad av gemenskap och social sammanhållning. Det framgick också

markanta likheter inom urvalsgrupp 1 om vad de ansåg skulle krävas för att minska problematiken med gängkriminalitet. Det som var av högsta prioritet var samhällets tillgänglighet och information om hur en individ hoppar av, samt åtgärder för att satsa på skolan och att undvika nyrekrytering av barn och unga. Det som också sammanförde Krismedlemmarnas historier, var hur livshändelser blev avgörande för deras beslut att lämna. Utfallet av studien bekräftade även vilken betydelse som makt, status och pengar hade inom rekrytering och kvarstannande. Krismedlemmarna berättade hur det förekom en stark hård jargong inom gängkulturen och hur det förekom sanktioner vid avvikande beteende, om en medlem inte följde normerna för gängkulturen och gänget. Till sist framkom det att det som både urvalsgrupp 1 och 2 hade gemensamt var betydelsen av brottsförebyggande arbete. Urvalsgrupp 1 nämner faktorer såsom att satsa på föreningar, fritidsaktiviteter och skolan.

8.1. Reflektion

Vid utformande av studiens syfte och konstruktion, så upplevde vi en tydlighet i vad vi ville få ut av studien och hur vi önskade att den skulle gå till. Under mitten av processen upptäckte vi att vi hade för få intervjupersoner, vilket stannade upp forskningsprocessen. Vi fick till slut tag på ytterligare intervjupersoner, som gjorde studien fullskalig. Generellt sett har forskningsprocessen varit i enlighet med våra önskemål och även gått i linje med våra personliga deadlines.

En nackdel vi kan se med vår studie är att de före detta gängmedlemmarna är mellan 30-40 år. För att få en mer övergripande studie hade dels yngre gängmedlemmar behövts undersökas för att få en mer övergripande bild av hur gäng problematiken ser ut i dagens läge. För att få en mer övergripande bild hade det även behövts fler intervjuer med före detta gängkriminella.

8.2. Vidare forskning

För att tala om vidare forskning på ämnet, så hade det varit intressant att med hjälp av diskursanalys utföra en studie där texttolkning är i fokus och där samtliga intervjuer kan tolkas och fördjupas. Vid vidare forskning hade det även varit intressant att undersöka hur stigmatisering och territoriell stigmatisering påverkar individens medverkan i kriminella gäng och deras väg utifrån ett kriminellt gäng.

9. Källförteckning

Litterära källor

Alvesson, M & Skoldberg, K. (2017). *Tolkning och reflektion- vetenskapsfilosofi och kvalitativ metod*. Studentlitteratur AB.

Connell, R.W. *Maskuliniteter* (2008). Daidalos

Durkheim, E. *Själv mordet*. Argos Förlags AB, Lund. 1993.

Durkheim, E. *The division of labor in society*. Förenta Staterna: Digireads.com Publ. 1933.

Gillham, B. (2008) *Forskningsintervju: Tekniker och genomförande*. Lund: Studentlitteratur

Gilje, N & Grimen, H. (2007) *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. Daidalos

Kvale, S & Brinkmann S. (2014) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur AB

Merton, R. *On social structure and science*. University of Chicago press. 1968.

Salihu, D (2021/2022) *Tills alla dör*. Mondial

Scheff, J. T. (1990). *Microsociology – Discourse, Emotion, and Social Structure*. University of Chicago press

Sjöberg, K & Wästerfors, D. (2008). *Uppdrag: Forskning*, Liber.

Elektroniska källor

Brottsförebygganderådet (2016) *Stöd till avhoppare från kriminella grupperingar - Nationell kartläggning*

Hämtad: 2023-02-21

https://bra.se/download/18.25f91bdc15453b49d0f42d9d/1465470312075/2016_6_Stod_till_avhoppare_fran_kriminella_grupperingar.pdf

Frisk, J (2021) *Extrema mansideal bakom gängvåldet*

Hämtad: 2023-03-10

<https://www.forskning.se/2021/10/29/extrema-mansideal-bakom-gangkriminalitet/>

Kriminalvården (2019) *Vägen ut ur gänget, om manligheter, broderskap och svikna förhoppningar*

Hämtad: 2023-03-20

<https://www.kriminalvarden.se/globalassets/publikationer/forskningsrapporter/vagen-ut-ur-ganget.pdf>

Kriminalvården (2013) *Att bryta en kriminell livsstil -Livshistorier från "The Stockholm Life-Course Project"*

Hämtad: 2023-05-15

[PSYKISK HÄLSA HOS HÄKTADE MED RESTRIKTIONER \(kriminalvarden.se\)](https://www.kriminalvarden.se)

KRIS

Hämtad: 2023-03-01

<https://kris.a.se/info/>

Norrby, C (2004) *Svårt att byta livsstil*

Hämtad: 2023-05-15

[Svårt byta livsstil | SvD](#)

Vetenskapsrådet (2017) *God forskningssed*

Hämtad: 2023-05-15

<https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forsknings-sed.html>

Vetenskapliga artiklar

Fox, A. Kathleen, Lane, Jodi. & Akers, L. Ronald. (2010) *Understanding Gang Membership and Crime Victimization Among Jail Inmates: Testing the Effects of Self-Control*. Crime & Delinquency. Volume 59, Issue 5

Leverso John & Hess Chris. (2021) *From the Hood to the Home: Masculinity Maturation of Chicago Street Gang Members*. Sociological perspectives, 2021, Vol.64 (6), p.1206-1223

Leverso, John och Matsuega, Ross L. (2019) *Gang Organization and Gang Identity: An Investigation of Enduring Gang Membership*. *Journal of quantitative criminology*, 2019, Vol.35 (4), p.797-829.

Mallion, S Jaimee & Wood, L Jane (2020) *Good Lives Model and street gang membership: A review and application*. Aggression and Violent Behavior, Volume 52.

Pyrooz, David C & Decker, Scott H (2011) *Motives and methods for leaving the gang: Understanding the process of gang desistance*. *Journal of criminal justice*, 2011, Vol.39 (5), p.417-425.

Bilaga 1

Bakgrund

- Hur gammal är du?
- När blev du medlem i (avhopparverksamheten)?
- Hur skulle du kortfattat beskriva ditt liv innan du involverade dig i ett kriminellt gäng?

Medlemskap och rekrytering

- Vad tror du är anledning till att man går med i ett gäng?
- Varför blev du medlem i ett gäng?
- Var det någon skillnad mellan vem du var hemma och vem du var i gänget?
- Varför stannar man i gänget?
- Vad fick du ut av ditt medlemskap?

Social status och ekonomiskt välstånd

- Har social status eller pengar haft en roll i ditt liv? I så fall vilken betydelse har de haft?
- Skulle du säga att dessa var en drivkraft till att stanna eller vilja bli medlem?
- Har bilden på social status ändrats efter din medverkan i gäng?

Makt och manlighet

- Det kan utifrån synas en jargong inom gängkulturen, hur skulle du beskriva den, vilka regler fanns, hur skulle man bete sig, klä sig osv, skulle man visa makt eller vara på ett visst sätt?
- Kan du berätta om vilka manliga ideal som fanns inom gänget och hur hanterade du, respektive de andra i gänget dessa ideal, följde man dem?, förändrades man för att kunna följa dem?
- Vad hände om man inte följde idealet eller reglerna?
- Har du påverkats av jargongen och idealet, i så fall hur?
- Vad ansåg du under tiden du var aktiv krävdes för att “vara en man” och skiljer sig den bilden idag?
- Hur skulle du säga att makten utspelade sig inom gänget, dvs hur talade man om makt, hur fick man makt osv?
- Hur ser du på makt idag?

Samhällsinsatser och avhopp

- Vad fick dig att ta beslutet att lämna?
- Funderade du ofta på att lämna gänget?
- När du bestämt dig för att lämna fick du någon hjälp och hur gick du tillväga?
- Vilka insatser från samhället har varit tillgängliga för dig för att lämna ditt “gamla liv”?
- Upplevde du att du fick den hjälp från samhället som behövdes?
- Fanns det några aktörer/personer som var speciellt avgörande för att möjliggöra ditt avhopp?
- Vilka tankar har du kring hur brottsbekämpningen ser ut idag, med tanke på regeringens nya satsning med anonyma vittnen, högre straff och visitationszoner?

- Vilka samhällsinsatser anser du bör finnas eller satsas mer på idag?

Tiden efter medlemskapet och samhällssynen

- Finns det något du saknar från din tid som medlem?
- Finns det något som du tycker allmänheten bör veta om gäng och gängmiljön?
- Hur såg du samhället då och hur ser du på samhället idag, ex tillit till myndigheter?
- Hur tror du att din omgivning och samhället ser på dig idag?
- Påverkar din bakgrund som kriminell ditt liv idag?

Avslutning

- Hur ser du på framtiden?
- Vad skulle du ge för råd till någon som vill lämna sitt gäng?
- Finns det något du vill tillägga?

Bilaga 2

Bakgrund

- Vilken arbetstitel har du?
- Kan du berätta lite om vad dina huvudområden är?

Medlemskap och rekrytering

- Vad tror du är anledningen till att vissa människor rekryteras eller går med i gäng?
- Varför tror du att en person stannar i sitt gäng?
- Hur skulle du beskriva problemet med nyrekrytering av unga till kriminalitet utifrån din yrkesroll som polis?
- Har problemet ökat, minskat eller hållit sig på en stabil nivå?
- Vad anser du är typiska riskfaktorer hos ungdomar som riskerar att rekryteras in i gängkriminalitet?

Social status och ekonomiskt välstånd

- Vilken betydelse och roll (tror du) social status och pengar spelar inom gängkulturen?
- Är dessa en drivkraft för att ansluta sig eller stanna kvar (tror/vet du)?
- Hur märker ni som (...) pengar och sociala statusens betydelse inom den kriminella världen?
- Kan du berätta om vilken roll segregationen haft på gängkriminaliteten och om du anser att det kan relateras till strävandet efter status, pengar och makt?

Makt och manlighet

- Hur kan du utifrån din position belysa manlighetens ideal relaterat till gängkulturen?

- Vilken påverkan anser du, manlighetens norm och ideal haft på de som rekryteras och de som stannar i gäng?
- När ni möter folk (ute i fält) märker ni att det finns några typiska drag eller en viss jargong och bemöter dessa er på ett visst sätt?
- Tror ni det kan vara svårt att hjälpa dessa individer på grund av de manliga normer som gängkulturen påvisar?
- Varför tror du att det är flest män som involverar sig i kriminella gäng?

Samhällsinsatser och avhopp

- Vad tror du är anledningen till att folk lämnar gäng och kriminalitet?
- Vilka tillvägagångssätt anser du finns för de som väljer att hoppa av?
- Anser du att dessa insatser och tillvägagångssätt är tillräckligt tillgängliga för avhoppare? Med tanke på det korta motivations-fönster som uppstår när en person bestämt sig för att hoppa av.
- Om inte, vilka insatser bör det satsas mer på eller införas?
- Under vilka omständigheter tar ni kontakt med gängkriminella/ungdomar?
- Vem inleder ofta kontakt?
- Hur arbetar ni för att möta dessa individer??
- Vilka tankar har du kring hur brottsbekämpningen ser ut idag, med tanke på regeringens nya satsning med bland annat anonyma vittnen, högre straff och visitationszoner?
- Tror ni som (???) att detta kommer hjälpa?
- Vilka effekter tror du att detta skulle ha?

Tiden efter medlemskapet och samhällssynen

- Varför tror du att individer som tillhör kriminella grupperingar inte har eller har haft tillit till myndigheter och samhället i stort?
- Hur arbetar ni för att öka förtroendet mellan er och ungdomar?
- Vad anser du krävs för att minska stigmatiseringen i samhället? Hur jobbar ni med detta?
- Enligt din uppfattning, varför går individer tillbaka till kriminella gäng när de tagit sig ut?
- Hur upplever du möten med kriminella/ och före detta kriminella?
- Din syn på kriminella, hur har den förändrats under din tid som polis?
- Kan du beskriva om och i så fall hur dina fördomar förändrats under din tid som polis?

Avslutning

- Hur ser du på gängutvecklingen och framtiden?
- Är det något mer du vill berätta eller tillägga?